

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "การพัฒนานิสัยรักการอ่านด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามกระบวนการตามแนวคิดของแครทโวลและคอมส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3" ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อความรู้ แนวคิด และทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่จะนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การอ่านและนิสัยรักการอ่าน
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
 - 1.2 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน
 - 1.3 สาเหตุที่ทำให้คนไทยขาดนิสัยรักการอ่าน
 - 1.4 การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
 - 1.5 ความสนใจในการอ่าน
 - 1.6 ความสามารถในการอ่านกับความยากง่ายของเอกสาร
2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 2.2 วัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 2.3 ประเภทของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 2.4 ลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 2.5 แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลดี
3. การพัฒนาจิตพิสัยตามแนวคิดของแครทโวล
4. กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการของคอมส์
 - 4.1 ความหมายและความเป็นมาของกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ
 - 4.2 ขั้นตอนของกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ
 - 4.3 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการของคอมส์
 - 4.4 กลวิธีที่ใช้ในกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ
 - 4.5 ข้อเสนอแนะในการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

1. การอ่านและนิสัยรักการอ่าน

1.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบันของมนุษย์ที่จะช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเขียนสื่อความหมาย และทำให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านได้ทำการศึกษาค้นคว้าและให้ความหมายของการอ่านไว้หลายทัศนะ ทั้งแนวภาษาศาสตร์และแนวจิตวิทยา ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน (2543) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายนัย ดังนี้

1. การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่านหรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียน(ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้ เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านยอมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนโดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย

4. การอ่าน เป็นการพัฒนาความคิด โดยผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น การสังเกต การจำรูปคำ ใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง (กระบวนการ) อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1,2,3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบ 3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านและนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติได้เราเรียกว่าอ่านเป็น ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการอ่าน

ความหมายของการอ่านตามที่ จิวีวรรณ คุณาภินันท์ (2545) ได้ให้ไว้ คือ ความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำและข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้ให้คำจำกัดความของการอ่านว่า เป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

ส่วนมนีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2547) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

ทิงเคอร์ (Tinker, 1985) ได้อธิบายถึงการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมอง ผู้อ่านจะสร้างความหมายจากตัวอักษรที่ได้อ่านด้วยการใช้ประสบการณ์เดิม จุดหมายของการอ่านคือ การทำความเข้าใจในสิ่งที่ได้อ่าน ความเข้าใจในความหมายของการอ่านเป็นการรวบรวมความคิดที่เกิดขึ้น

ในทำนองเดียวกัน กู๊ดแมน (Goodman, 1988) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางภาษาที่ซับซ้อนผู้อ่านจะพยายามสร้างความหมาย โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับกระบวนการคิดและมีการใช้ประสบการณ์เดิมในการเดาความหมายของข้อความที่อ่าน

ความหมายของการอ่านตามที่ เฮร์มาน (Hermann, 1990) กล่าวไว้หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมาย ผู้อ่านใช้ความรู้เดิมในการคาดคะเนเรื่องราวและทำความเข้าใจในเรื่องที่ได้อ่านด้วยการเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทแวดล้อม

สำหรับลิวและคินเซอร์ (Leu and Kinzer, 1993) กล่าวว่า การอ่านเป็นการตอบสนองต่อตัวอักษร ทำให้เกิดกระบวนการของการเรียนรู้ ความสามารถในการเข้าใจข้อความที่อ่านจะขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่ได้อ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมและความสามารถของผู้อ่าน

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

วรรณี โสมประยูร (2539) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อคนทุกเพศทุกวัยและทุกสาขาอาชีพ ดังนี้ การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ใช้การอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่น ช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์

จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพ การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง

ความสำคัญของการอ่านตามที่ จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) กล่าวไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง ซึ่งมีอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2547) กล่าวโดยสรุปว่า ถ้าจะถามว่าทักษะใดที่สำคัญที่สุดที่เป็นพื้นฐานแห่งความสำเร็จทั้งปวง คำตอบที่มีเพียงคำตอบเดียว คือ ทักษะการอ่าน การอ่านช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของผู้อ่าน ที่สำคัญช่วยให้มีความคิดกว้างไกลและมีวิสัยทัศน์

สำหรับไพพรรณ อินทนิล (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ เป็นสื่อสำคัญในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม และช่วยผ่อนคลายความเครียด

ริเวอร์ส (Rivers, 1972) กล่าวว่า เมื่อนักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านจนอยู่ในระดับใช้การได้แล้ว ทักษะนี้จะอยู่กับนักเรียนคนนั้นตลอดไป และยังทำให้นักเรียนสามารถเพิ่มความรู้ได้ด้วยตนเอง

ความสำคัญของการอ่านในทัศนะของ โทมัส (Thomas, 1986) กล่าวไว้ การอ่านมีความสำคัญมากสำหรับผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน แม้ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มากมาย แต่ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านย่อมจะมีผลดีและประสบความสำเร็จมากกว่า เนื่องจากในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นจะเกี่ยวข้องกับการอ่านเอกสารหนังสือและอื่น ๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านการค้นคว้าหาความรู้ และการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

ฟินอคเชียโร (Finochiaro, 1994) กล่าวโดยสรุปว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของชีวิตและสังคม ในโลกปัจจุบันนี้ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการเป็นอย่างมาก การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้บุคคลก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ และความเจริญก้าวหน้าของโลก

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ทั้งด้านการแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาประเทศชาติ

1.2 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของนิสัยรักการอ่านไว้หลายทัศนะ ดังนี้

นิสัย คือ ความประพฤติที่เคยชิน เช่น ทำจนเป็นนิสัย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

นิสัย (Habit) คือ การกระทำซ้ำซากเป็นประจำ เช่น กิริยามรรยาทความประพฤติหรือการปฏิบัติ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545)

ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) กล่าวถึง ความหมายของนิสัยรักการอ่านไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือของบุคคล เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยสม่ำเสมอเป็นประจำ อันได้แก่ การใช้เวลาว่าง วิธีการได้หนังสือมาอ่าน ลักษณะการอ่าน การมีรสนิยมในการอ่าน การใช้บริการห้องสมุด การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน การกำหนดจุดประสงค์ในการอ่าน

คำจำกัดความของนิสัยรักการอ่านตามที่ ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2536) กล่าวไว้ หมายถึง การใฝ่รู้ใฝ่เรียนแต่การอ่านและอ่านจนเคยชิน อ่านจนเป็นนิสัย แม้บางครั้งจะมีปัญหาและอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ คนที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมอ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่กระดาษห่อของ อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส แม้แต่อยู่ในห้องสุขา และไม่ปล่อยเวลาว่างไปกับกิจกรรมอื่นใดนอกจากการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง ความประพฤติหรือพฤติกรรมที่เคยชินกับการอ่านเป็นประจำจนรู้สึกจะขาดการอ่านมิได้

ไพพรรณ อินทนิล (2546) ได้อธิบาย ลักษณะของผู้มีนิสัยรักการอ่าน คือ ชอบอ่านหนังสือมาก สามารถอ่านหนังสือได้ทุกครั้งที่มีโอกาส และ "ติดหนังสือ" ต้องอ่านทุกวัน ถ้าไม่ได้อ่านจะรู้สึกเหมือนทำกิจวัตรประจำวันไม่ครบถ้วน

จากความหมายของนิสัยรักการอ่านข้างต้น สรุปได้ว่า หมายถึง การอ่านอย่างสม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจและการเห็นความสำคัญของการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการอ่านอย่างสม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจ ได้แก่ อ่านหนังสือหลากหลายประเภท อ่านหนังสือยามว่าง ค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านและอ่านหนังสือในห้องสมุด เลือกอ่านหนังสือที่ชอบและ

สนใจด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเห็นความสำคัญของการอ่าน ได้แก่ นำเรื่องที่อ่านมาแล้วให้เพื่อนฟัง ชักชวนและโน้มน้าวให้ผู้อื่นให้เห็นประโยชน์ของการอ่าน ติดตามสถานการณ์ปัจจุบันด้วยการอ่าน และเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า

1.3 สาเหตุที่ทำให้คนไทยขาดนิสัยรักการอ่าน

ในปัจจุบันคนไทยยังขาดนิสัยรักการอ่าน มีนักวิชาการได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้คนไทยขาดนิสัยรักการอ่าน ไว้ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) กล่าวถึง สาเหตุที่เด็กไม่รักการอ่าน โดยให้เหตุผลว่า

1. ผู้ปกครองไม่รักการอ่าน จึงไม่เห็นคุณค่าของการอ่านหรืออาจจะเนื่องมาจากเศรษฐกิจ แต่ก็มีข้อขัดแย้งว่าของบางอย่างซึ่งไม่สำคัญและไม่จำเป็น ผู้ปกครองยังซื้อได้ เช่น เหล้า บุหรี่ เป็นต้น แต่ไม่อาจลงทุนซื้อหนังสือให้เด็กได้
2. ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของอย่างอื่นมากกว่า เช่น ของเล่นราคาแพง ๆ เป็นต้น แต่ไม่ซื้อหนังสือให้กับเด็ก
3. ผู้ปกครองไม่มีเวลาฝึกให้เด็กรักการอ่านอาจเป็นเพราะขี้เกียจหรือไม่มีเวลา
4. โรงเรียนไม่มีห้องสมุดหรือมีแต่ไม่ดี ไม่มีบรรณารักษ์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการไม่สนับสนุนห้องสมุดแต่สนับสนุนอย่างอื่นมากกว่า
5. วิธีการสอนของครู มุ่งการอ่านแบบเรียนอย่างเดียว ครูไม่มีโอกาสสอนให้นักเรียนค้นคว้าในห้องสมุด มีกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน
6. บรรณารักษ์ไม่มีกิจกรรมสนับสนุนแนะนำการอ่าน อาจจะเป็นเนื่องจากต้องไปสอนหนังสือด้วยก็ได้หรือโรงเรียนไม่สนับสนุนห้องสมุดให้ซื้อหนังสือใหม่ ๆ และไม่มีชั่วโมงให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด
7. มีหนังสือเด็กที่ไม่มีคุณภาพออกมามาก เช่น เรื่องผี เรื่องหวาดเสียว เรื่องไม่สมเหตุสมผล รูปเล่มไม่ดี กระดาษไม่ดี รูปภาพไม่สวย ตัวพิมพ์ไม่ชัดเจน ไม่ดึงดูดความสนใจ เด็กก็ไม่อยากอ่าน
8. เนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กมีน้อย มักจะเป็นพวกนิทานต่าง ๆ ซึ่งได้ยินได้ฟังมาก่อน และเคยพิมพ์ออกเป็นเล่มแล้วซ้ำซากอยู่เป็นจำนวนมาก
9. ขาดแหล่งซื้อ สำหรับเด็กชนบท ไม่มีร้านขายหนังสือ มีแต่เมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น เช่น เชียงใหม่ โคราช เป็นต้น
10. ขาดห้องสมุดประชาชน ถึงแม้ห้องสมุดประชาชนก็มีหนังสือที่ไม่เหมาะกับเด็ก

สำหรับสาเหตุที่คนไทยไม่มีนิสัยรักการอ่าน สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. หนังสือและเอกสารต่าง ๆ มีอยู่ไม่เพียงพอกับการค้นคว้าหาความรู้
2. กิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกนิสัยรักการอ่าน เช่น ไม่มีการส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุด
3. หนังสืออ่านสำหรับเด็กเป็นเอกสารที่สำคัญที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านยังไม่สามารถผลิตออกมาเพียงพอกับความต้องการของเด็กและยังมีราคาแพงอยู่
4. พื้นฐานการศึกษาของคนไทยทั่วไปยังอยู่เกณฑ์ต่ำทำให้ไม่เกิดนิสัยรักการอ่าน
5. สถานที่สำหรับส่งเสริมการอ่านมีอยู่จำนวนน้อย
6. ผู้ผลิตหนังสือยังเล็งเห็นเรื่องของธุรกิจการค้า ทำให้ราคาหนังสือสูง ผู้มีรายได้น้อยจึงไม่สามารถจัดหาให้ลูกหลานของตนอ่านได้

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2536) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้คนไทยขาดนิสัยรักการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน
2. ปัญหาการอ่าน
3. วัสดุสำหรับอ่าน
4. ขาดการกระตุ้นและส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน
5. ความบกพร่องทางร่างกาย
6. ความสามารถทางสมอง
7. ความพร้อมที่จะเรียนอ่าน
8. สภาพอารมณ์
9. สภาพเศรษฐกิจ
10. อิทธิพลจากสื่ออื่น ๆ

จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่เด็กไทยไม่รักการอ่านนั้นมีอยู่หลายประการ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรได้ศึกษาและหาทางแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านต่อไป

1.4 การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการปลูกฝัง จึงจะทำให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านได้ นักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ไว้ดังนี้

สุจิต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรชัย (2536) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับหลักการสอนและการปลูกฝังนิสัยในการอ่านไว้ ดังนี้

1. ครูควรคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน
2. ครูควรคำนึงถึงความสนใจในการอ่านและความแตกต่างในการอ่านของนักเรียน
3. ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ครูควรมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี มองเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน
5. ครูควรคำนึงถึงสายตาของนักเรียนด้วย เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ
6. ครูควรคำนึงถึงบุคลิกภาพของนักเรียนในขณะที่อ่านด้วย โดยเฉพาะท่านั่งและการจับหนังสือ
7. ครูควรคำนึงถึงอัตราเร็วในการอ่านของนักเรียนและจะต้องหมั่นฝึกฝนนักเรียนอยู่เสมอ
8. ครูควรพึงเล็งถึงการจับใจความสำคัญของข้อความที่นักเรียนอ่านและต้องฝึกฝนให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญได้ถูกต้อง
9. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักจดบันทึกข้อความสำคัญ รู้จักเก็บรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่
10. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนใช้เหตุผล ความคิด และวิจารณ์ญาณ โดยจัดกิจกรรมเสริมให้แก่นักเรียนขณะที่เรียนในชั้น
11. ครูควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เช่น อภิปราย สอนรายบุคคล เพื่อให้การเรียนการสอนทั้งระหว่างการอ่านน่าสนใจและมีประสิทธิภาพ
12. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภทเพื่อนักเรียนจะได้มีประสบการณ์การอ่านอย่างกว้างขวาง
13. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าจากห้องสมุด
14. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านส่งเสริมให้นักเรียนอ่านแล้วคิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ รู้จักวิเคราะห์เรื่องราว
15. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากการอ่านโดยการแนะนำให้นักเรียนเขียนบทความ เรียงความ สารคดี
16. ครูควรปลูกฝังให้นักเรียนมีรสนิยมที่ดีในการอ่าน โดยการจัดหาหนังสือ เสนอรายชื่อหนังสือ จัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือ หรือจัดอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2536) ได้แสดงทัศนะในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน สรุปได้ว่านิสัยรักการอ่านไม่อาจเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ จำเป็นจะต้องสร้างขึ้นมา การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย ๆ โดยการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ และความพร้อมใน

การอ่านให้แก่เด็กเสียก่อน พร้อมกับกำกับการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กมีความสนใจกระดาษใคร่อ่าน และเมื่อเด็กพร้อมที่จะเรียนอ่านจึงสอนอ่านจนสามารถอ่านเองได้ หลังจากที่เด็กสามารถอ่านหนังสือเองได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านจะต้องดูแลเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนทุกวิถีทางอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กสนใจการอ่านมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นและเมื่อพบสิ่งกีดขวางความสามารถและความสนใจการอ่านของเด็กจะต้องกำจัดให้หมดไปพร้อมกับให้กำลังใจจนนิสัยรักการอ่านเกิดขึ้นแก่เด็ก หลังจากเด็กได้ผลเป็นที่พอใจแล้ว ควรจะสนับสนุนรักษานิสัยรักการอ่านให้คงอยู่ในนิสัยของคนตลอดไป

การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตามที่ ขวัญดี อัครววุฒิชัยและคณะ (2539) อธิบายไว้ว่า จำเป็นต้องทำกันตั้งแต่ยังเด็ก โดยผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ในบ้าน ครู - อาจารย์ ตลอดจนสื่อมวลชนต่าง ๆ ช่วยกันส่งเสริม เมื่อเจริญวัยขึ้นแล้วก็ยังคงต้องพยายามรักษานิสัยที่ดีนี้ไว้ เพื่อจะได้เป็นนักอ่านที่มีความสามารถต่อไป

ในวัยแรกเริ่มอ่าน ผู้ใหญ่อาจเร้าความสนใจเรื่องราวในหนังสือด้วยภาพ เล่าเรื่องประกอบภาพอ่านนิทานแล้วนำมาเล่า ชวนสนทนาถึงหนังสือเล่มหนึ่งเล่มใด สิ่งเหล่านี้จะช่วยเด็กให้สนุกที่จะได้ชมภาพ ได้ฟังเรื่องเล่า ได้สนทนากันถึงเรื่องที่ได้อ่านแล้วและการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะอ่านหนังสือต่อไป นอกจากนั้นในระยะแรกควรอ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและรสนิยมของตนเอง เพื่อจะได้เกิดความรู้สึกรักและพอใจที่จะอ่านหนังสือที่ชอบเสียก่อน แล้วค่อยขยายวงกว้างออกไปอ่านหนังสือประเภทอื่น ๆ ด้วย

ศิริอร อินทร์ตลาดชุม (2545) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทของครูกับการส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. การจัดตั้งชมรมหรือชุมนุมนักอ่าน โดยรับสมัครสมาชิกที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม
2. รณรงค์ส่งเสริมการอ่าน ด้วยการให้ครูจัดนิทานเรื่องสั้น ๆ หนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์บทละคร โทรทัศน์ซึ่งกำลังอยู่ในความนิยมของเด็ก ๆ ก็จะช่วยได้มาก เพราะเป็นการกระตุ้นให้อ่าน
3. การใช้นาฏกรรมการประกอบการสอน ตามปกตินักเรียนระดับมัธยมศึกษาจะมีความสามารถในงานประดิษฐ์และกิจกรรมการแสดง มีความคิดสร้างสรรค์ มีพลังและจินตนาการ
4. การจัดนิทรรศการหนังสือหรือการปริทัศน์หนังสือ จะมีคุณค่าให้นักเรียนสนใจการอ่านอยากอ่านหนังสือ หรือทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในวงการหนังสือ
5. หมวดวิชาห้องสมุดและมุมหนังสือของหมวดวิชา

6. ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างหนังสือเพื่อส่งเสริมการอ่าน โดยอาจให้ศึกษาค้นคว้าแล้วจัดทำเป็นรายงานวิชาการ เช่น เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม สารคดีท่องเที่ยว ฯลฯ
7. การจัดกิจกรรมประกวดการอ่าน ทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ
8. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
9. การจัดค่ายเยาวชนเพื่อการอ่าน

ไพพรรณ อินทนิล (2546) ได้ชี้แจงว่า ในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั้น เมื่อเด็กอ่านหนังสือออกแล้ว ควรจะมีขั้นตอนการส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องไป เพื่อให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิต ผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู บรรณารักษ์ ซึ่งได้บอกกล่าวขั้นตอนการส่งเสริมโดยรวม ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 มุ่งมั่นตั้งใจ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนที่เริ่มตั้งแต่ก่อนที่จะมีผู้ที่เราจะต้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ นั่นคือความตั้งใจที่จะเป็นพ่อแม่ที่ดี เป็นครูที่ดี และเป็นบรรณารักษ์ที่ขยันขันแข็ง วิธีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม คือ

องค์ประกอบของการเป็นครูและเป็นบรรณารักษ์ที่ดี

1. ศึกษาเล่าเรียนหาความรู้ให้สำเร็จ และตั้งใจเตรียมใจที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์
2. สร้างสรรค์กิจกรรมเพิ่มพูนความรู้ ความรักการอ่าน
3. มีความขยัน มีความต่อเนื่อง ไม่ท้อแท้

ขั้นตอนที่ 2 เตรียมลูกให้อ่านหนังสือ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของผู้ที่เป็นพ่อเป็นแม่ เวลาที่เหมาะสมที่สุดคือเวลาฝึกหัดนั่งกระโถนในตอนเช้า ที่จะพูดอธิบายรูปภาพในหนังสือให้เด็กฟัง

ขั้นตอนที่ 3 สถานที่อ่านหนังสือ สำหรับครู ทำมุมอ่านหนังสือไว้ในห้องเรียน บรรณารักษ์ทำที่อ่านหนังสือสำหรับเด็ก ให้มีบรรยากาศสวยงามสบาย ๆ เหมือนอยู่บ้าน ให้สามารถนอนอ่านได้ ทำให้เด็กไม่เคร่งเครียด

ขั้นตอนที่ 4 ซื้อหนังสือสม่ำเสมอ บรรณารักษ์ควรซื้อหนังสือใหม่สม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก

ขั้นตอนที่ 5 อธิบายความรู้ บรรณารักษ์ควรนำสิ่งที่เห็นว่าน่าสนใจมาจัดแสดงพร้อมคำอธิบาย เช่น มะเขือพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งมีรูปร่างแปลก ๆ สีสดต่าง ๆ การทำเช่นนี้เป็นการกระตุ้นให้เด็กเป็นคนใฝ่รู้

ขั้นตอนที่ 6 ทบทวนसानฝัน ครูและบรรณารักษ์อาจจะคัดเลือกรูปภาพจากหนังสือต่าง ๆ มาถ่ายเอกสาร มาติดไว้ให้เด็กเขียนคำบรรยายสนุก ๆ แล้วนำมาอ่านกัน หรือให้เด็กทายว่าเป็นภาพจากหนังสืออะไร แข่งขันกัน ทำให้เด็กสนุกที่จะหยิบหนังสือมาเปิดอ่าน

ขั้นตอนที่ 7 ให้รางวัลเป็นหนังสือ พ่อแม่ ครู และบรรณารักษ์ ควรให้รางวัลเด็ก ๆ เป็นหนังสือดีกว่าขนม เช่น วันเกิด รางวัลชนะการประกวด รางวัลเรียนดี ฯลฯ ทำให้เด็กรักหนังสือ รักการอ่าน

สรุปได้ว่า การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านนั้นมีหลากหลายวิธี ครู พ่อแม่ และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเลือกนำมาใช้และปรับให้เหมาะกับเด็กเพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่านได้

1.5 ความสนใจในการอ่าน

ครูควรรู้ถึงความสนใจของเด็กแต่ละวัยเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกหนังสือหรือแนะนำหนังสือ เพื่อส่งเสริมให้เด็กสนใจการอ่าน เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน รักการอ่าน เพราะความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัยจะแตกต่างกัน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเด็กวัยต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

จินตนา ไบกาชุกี (2534) ได้กล่าวถึง ความสนใจในการอ่านของเด็ก ตามลำดับอายุ ดังนี้

1. เด็กวัย 2 – 5 ขวบ หรือเด็กวัยเริ่มเรียน อนุบาลปีที่ 1 – 2 หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้ต้องมีภาพวาดประกอบมาก มีขนาดใหญ่สีสด ๆ นอกจากนี้ยังชอบฟังบทกล่อมเด็ก คำกลอน ดอกสร้อยสุภาสิต นิทาน นิทานคำกลอน ปริศนาคำกลอน
2. เด็กวัย 6 – 7 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้จึงควรเป็นเรื่อง นิยายผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่าง ๆ นิทานแต่งใหม่มีตัวละครไม่มากนัก นิทานคำกลอนง่าย ๆ นิทานเพลงสั้น ๆ
3. เด็กวัย 8 – 9 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 อ่านหนังสือได้มากขึ้น ชอบอ่านนิทานเทพนิยาย เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทาน ตำนาน หรือนิทานที่แต่งใหม่ ๆ ในระยะนี้เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย มีความสนใจในการอ่านแตกต่างกันไปตามรสนิยมของเพศ เด็กหญิงยังคงชอบตุ๊กตา ชอบของเล่นสวย ๆ งาม ๆ และเสื้อผ้า เด็กชายชอบของเล่น เช่น รถยนต์ หุ่นยนต์ เรือบิน เกมกด และเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ
4. เด็กวัย 10 – 11 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 อ่านหนังสือได้คล่อง เป็นระยะที่มีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริง เด็กผู้หญิงชอบเรื่องกระจุกกระจิม ตลกขบขัน นิทาน นิยายชีวิตในครอบครัว เด็กชายชอบเรื่องเกี่ยวกับกีฬา ผจญภัย หุ่นยนต์ และเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ

ความสนใจและความต้องการในการอ่านของผู้อ่านแต่ละวัยตามที่ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ได้กล่าวถึง สรุปได้ดังนี้

1. เด็กวัย 0 – 3 ขวบ จะชอบอ่านหนังสือภาพและชอบอ่านหนังสือที่ออกแบบทำเป็นรูปต่าง ๆ และตุ๊กตาที่เป็นของเล่น

2. เด็กวัย 3 – 6 ขวบ (อนุบาล – ประถมศึกษาปีที่ 1 ระยะต้น) ชอบดูหนังสือภาพเป็นภาพสี ตัวหนังสือน้อยภาพมาก (Picture book) จำนวนหน้าไม่มากนัก ชอบฟังคำคล้องจอง ชอบฟังนิทานสั้น ๆ

3. เด็กวัย 6 – 8 ขวบ (ประถมศึกษาปีที่ 1 ระยะปลาย – ประถมศึกษาปีที่ 2) เด็กวัยนี้ชอบอ่านหนังสือที่มีรูปภาพมากเช่นเดียวกับเด็กวัย 3 – 5 ขวบ แต่เนื้อเรื่องควรเพิ่มสาระมากขึ้น ยาวมากขึ้น ควรเป็นภาพสี เนื้อเรื่อง ลีลา คำศัพท์ และการใช้ถ้อยคำ สำนวนเพิ่มมากขึ้น อ่านหนังสือแตกฉานขึ้น เล่าเรื่องได้ ชอบวาดรูป ระบายสี และงานเรียนรู้เครื่องมือต่าง ๆ ได้

4. เด็กวัย 8 – 12 ขวบ (ประถมศึกษาปีที่ 3 – ประถมศึกษาปีที่ 4) เด็กวัยนี้จะชอบหนังสือที่มีเรื่องและรูปเท่า ๆ กัน หรือรูปอาจจะลดน้อยลงได้ ลดรูปสีลงได้ เนื้อเรื่องยาวขึ้น สามารถอ่านเรื่องสารคดีง่าย ๆ รู้เรื่อง เรื่องตลกง่าย ๆ เข้าใจได้ดี เรื่องความรู้อื่น ๆ วรรณคดีง่าย ๆ สำหรับวรรณคดียาก ๆ เช่น รามเกียรติ์ก็อ่านได้ แต่ไม่ค่อยเข้าใจคำศัพท์

5. เด็กวัย 12 – 14 ขวบ (ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย) เป็นเด็กก่อนวัยรุ่น ความสนใจในการอ่านจะต้องกว้างขวางมากขึ้น ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ เรื่องเด็กวัยเดียวกัน เรื่องโรงเรียน กีฬา งานอดิเรก สัตว์ แมลงต่าง ๆ เรื่องท้องถิ่น ประเพณี พื้นบ้าน

6. วัย 15 – 20 ปี วัยรุ่น เด็กวัยรุ่นผู้ชายจะชอบเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กีฬา การผจญภัย และดนตรี วัยรุ่นทั้งหญิงและชายชอบอ่านวารสาร นิตยสาร และหนังสือการ์ตูนมาก

7. วัยผู้ใหญ่ (ตอนต้น) 21 – 40 ปี ทั้งหญิงและชายจะมีความสนใจแตกต่างกัน สนใจด้านธุรกิจ การบริหาร ตลาดหุ้น การเมือง ปัญหาสังคม การท่องเที่ยว ศิลปะ..... โภชนาการ ฯลฯ

8. วัยกลางคน 41 – 60 ปี หนังสือที่ชอบอ่านเกี่ยวกับการออกกำลังกาย การเมือง การปกครอง ศาสนา กีฬา การท่องเที่ยว วรรณคดี ปรัชญา กฎหมาย การบริหาร การเงิน การธนาคาร ตลาดหุ้น และเรื่องที่อยู่ในความสนใจโดยเฉพาะของแต่ละคน

9. วัยชราหรือวัยผู้ใหญ่ 61 ปีขึ้นไป วัยนี้ต้องการอ่านเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม การรักษาสภาพ อาหารที่เหมาะสมกับวัยและสุขภาพ เป็นต้น

ไพพรรณ อินทนิล (2546) ได้ชี้แจงถึง ความสนใจในการอ่านและความต้องการหนังสือของเด็กวัยต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. วัยทารก (ตั้งแต่แรกเกิด – 2 ขวบ) เด็กวัยนี้จะสนใจหนังสือที่เป็นรูปภาพเพราะยังไม่สามารถสามารถอ่านและเข้าใจภาษาเขียนได้ เช่น สนใจดูรูปสัตว์ ดอกไม้ พ่อ แม่ เด็กด้วยกัน
2. วัยก่อนการเข้าเรียน (อายุ 2 – 4 ปี) เรื่องที่เด็กวัยนี้ชอบ ได้แก่ บทกล่อมเด็ก นิทาน นิทานคำกลอน ปริศนาคำทาย ซึ่งเด็กวัยนี้ชอบมาก
3. วัยอนุบาลศึกษา (อายุ 4 – 6 ปี) วัยนี้สนใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ชอบนิทานประเภทสัตว์วิเศษ สัตว์พูดได้ เรื่องนางฟ้า เทวดา โดยเฉพาะนิทานก่อนนอน ชอบเรื่องที่แสดงถึงความยุติธรรม จบเรื่องด้วยความสุข
4. วัยประถมศึกษาปีที่ 1-2 (อายุ 6 – 8 ปี) เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นและสนใจเรื่องต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นอย่างไร ช่างสังเกต สนใจซักถามสิ่งต่าง ๆ เด็กชายชอบเรื่องผจญภัย เรื่องลึกลับ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เด็กหญิงชอบเรื่องชีวิตในบ้าน เรื่องกระจุมกระจิม
5. วัยประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (อายุ 8 – 10 ปี) เด็กวัยนี้มีความสนใจในการอ่านมากทั้งสองเพศ เช่น นิทาน ตำนาน เด็กวัยนี้ไม่ชอบเรื่องหวาดเสียวตื่นเต้นจนเกินไป ชอบนิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องจริง ชอบผจญภัย ชอบนิทานเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ ชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตภายในบ้านและในโรงเรียน
6. วัยประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (อายุ 10 – 12 ปี) เด็กหญิงและเด็กชายแยกกันอ่านหนังสือตามความสนใจของตน เด็กผู้หญิงชอบเรื่องกระจุมกระจิม นิทาน นิยาย ชีวิตครอบครัว สัตว์เลี้ยง เรื่องของธรรมชาติ เด็กผู้ชายชอบกีฬา การผจญภัย เรื่องส่งเสริมความเป็นพระเอก และเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น
7. วัยรุ่น (อายุ 12 – 18 ปี) วัยนี้มีความสนใจในการอ่านหนังสือตามความต้องการของวัยที่แตกต่างกัน

สำหรับบุช และ ฮิวเนอร์ (Bush and Heubner, 1970) ได้แบ่งพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ เป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ระดับก่อนอ่าน อายุ 1-6 ปี เด็กแรกเกิด – ประถมศึกษาปีที่ 1 (The Prereading Stage – Birth to Level One) เด็กวัยนี้สนใจอ่านหนังสือที่มีรูปขนาดใหญ่ ตัวหนังสือน้อยเป็นคำ หรือประโยคสั้น ๆ
2. ระดับเริ่มอ่านเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 (The Beginning Reading Stage – Level One) เด็กในวัยนี้มีความสนใจอ่านแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางบ้าน

3. ระยะเริ่มแรกของการอ่านอย่างอิสระ เด็กประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 (The Initial Stage of Independent Reading – Level Two) เด็กวัยนี้เลือกอ่านตามความสนใจ และเลือกวัสดุการอ่านที่ตนเองชอบ

4. ระยะของการเปลี่ยน เด็กระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 (The Transition Stage – Levels Three and Early Fourth) เด็กจะอ่านหนังสือที่มีเนื้อหายาวและมีเรื่องราวมากขึ้น เด็กวัยนี้ต้องการคำแนะนำในการอ่าน เด็กจะรู้จักอ่านจับใจความ

5. ระยะกลางหรือระดับวุฒิภาวะขั้นต่ำ เด็กระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 5 (The Intermediate of Low Maturity Stage – Levels Four and Six) เด็กในวัยนี้จะมีการอ่านอย่างกว้างขวาง เด็กจะรู้จักอ่านอย่างมีหลักการมากขึ้น เก็บแนวคิดและใจความสำคัญของบทอ่าน อ่านอย่างมีวิจารณญาณ

6. ระยะความก้าวหน้าในการอ่าน เด็กระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป (The Advanced Stage of Reading – Levels seven and Up) เด็กในวัยนี้จะมีวุฒิภาวะการอ่านอย่างเต็มที่

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ความสนใจและความต้องการในการอ่านของนักเรียนแต่ละวัยจะแตกต่างกัน ดังนั้น การเลือกเรื่องที่จะให้นักเรียนฝึกอ่านต้องเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน

1.6 ความสามารถในการอ่านกับความยากง่ายของเอกสาร

ความสามารถในการอ่านกับความยากง่ายของสารมาจากคำว่า “Readability” คำนี้เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในการอ่าน 2 อย่าง คือ ผู้อ่านกับสารที่ใช้อ่าน ผู้อ่านที่อ่านสารแล้วเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ เรียกว่า มีความสามารถในการอ่านสูง ถ้าอ่านสารแล้วไม่บรรลุวัตถุประสงค์เรียกว่า มีความสามารถในการอ่านต่ำ ดังนั้น Readability ของสารที่ใช้อ่านนั้นหมายถึงความยากง่ายของสาร ซึ่งครูจะต้องทำการวิเคราะห์ว่ามีความยากง่ายตรงกับระดับชั้นของนักเรียนหรือไม่ ถ้ายากหรือง่ายไม่ตรงกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ควรปรับให้ตรงกับระดับความสามารถต่อไป (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2545)

การหาความยากง่ายของสาร

นักการศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีหาความยากง่ายของสารที่เหมาะสมจะให้กับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งแต่ละคนต่างใช้ประสบการณ์ของตนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาดัดสินความยากง่าย ประมาณ พ.ศ. 2470 ได้มีผู้หาความยากง่ายของหนังสือแบบเรียนโดยใช้คำและโครงสร้างของประโยคในหนังสือ แต่ก็ยังคงอาศัยความคิดเห็นและประสบการณ์ของตนเป็น

เครื่องวินิจฉัยความยากง่าย ดังนั้น ผลการวิเคราะห์จึงไม่มีความเที่ยงตรงเท่าที่ควร ในระยะต่อมามีการเลือกหนังสือแบบเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกหนังสือไว้ว่าจะต้องมีคำยากไม่เกิน 3 คำ ใน 100 คำ ถ้าเป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาเฉพาะจะต้องมีคำยากไม่เกิน 5 คำ ใน 100 คำ แต่ก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับจนกระทั่งได้มีผู้ศึกษาหาความยากง่ายของสารมากขึ้น ในที่สุดได้มีผู้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

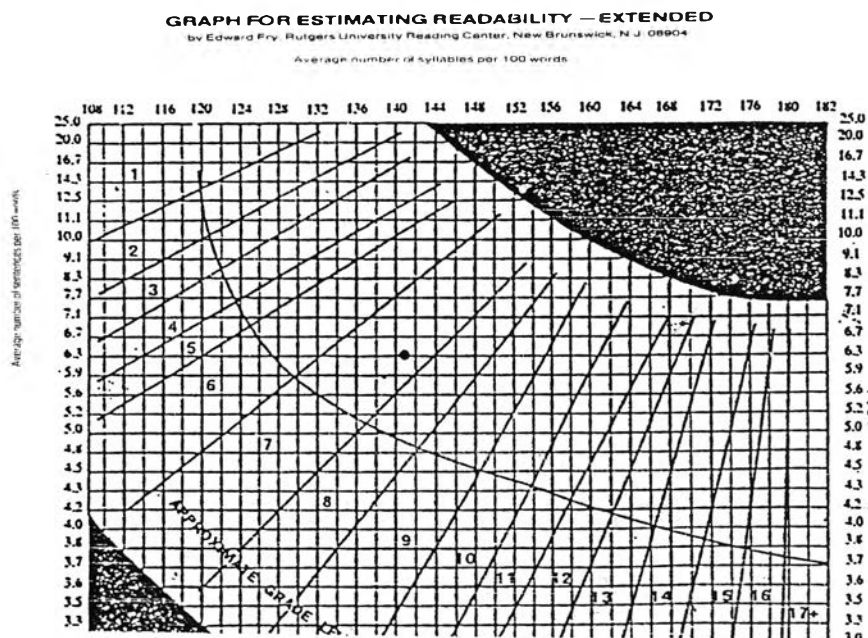
1. วัดความยาวของเรื่องด้วยการนับจำนวนคำทั้งหมด
2. ในเรื่องเดียวกัน ถ้าใช้คำซ้ำกันน้อยแสดงว่ายาก แต่ถ้าใช้คำซ้ำกันบ่อยครั้งแสดงว่าง่าย
3. เรื่องที่เด็กเคยเรียนรู้คำในเรื่องเกินร้อยละ 60 แสดงว่าง่าย

ตามเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วทั้ง 3 ประการ ยังไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มนักการศึกษาที่สอนอ่าน สุภันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้เสนอผลการศึกษาวิธีการหาความยากง่ายของนักการศึกษาคนอื่น ๆ ซึ่งวิธีหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน คือ Edward Fry

E.Fry ได้เสนอวิธีการหาความยากง่ายของหนังสือเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับมหาวิทยาลัย นักการศึกษาผู้นี้ได้เริ่มทำการค้นคว้าตั้งแต่ พ.ศ. 2520 โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยค และค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ใน 100 วิธีของ Fry เป็นที่นิยมแพร่หลายมาก มีลำดับชั้น ดังนี้

1. เรื่องมีความยาว 3 – 5 หน้า ให้สุ่มข้อความ 3 ตอน คือ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของเรื่อง ตอนละ 100 คำ ถ้าเรื่องมีความยาวน้อยกว่านี้อาจจะลดลงโดยสุ่มเพียง 2 ตอน หรือถ้าเรื่องมีความยาวมากกว่า 5 หน้า ก็สุ่มข้อความเพิ่มจำนวนตอนให้มากขึ้นเช่นกัน สำหรับ การนับคำนั้น ชื่อเฉพาะ จำนวนเลข ตัวย่อ ปี ค.ศ. จะนับเป็น 1 คำเสมอ
2. นับจำนวนประโยคใน 100 คำ หากมีเศษของจำนวนคำที่ไม่ถึง 1 ประโยค ให้ทำเป็นเศษส่วนของประโยคหรือเป็นจุดทศนิยม
3. หาค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยค โดยนำจำนวนประโยคของทั้งสามตอนมารวมกัน แล้วหารด้วย 3 หรือหารด้วยจำนวนข้อความที่สุ่มไว้
4. นับจำนวนพยางค์ใน 100 คำของแต่ละตอน วิธีนับที่สะดวก คือ นับจำนวนพยางค์ของแต่ละบรรทัดแล้วเขียนไว้ท้ายบรรทัดของทุกบรรทัด แล้วจึงนำมารวมกันภายหลังการนับจำนวนพยางค์ให้ถือเกณฑ์ตามเสียงที่เปล่งในแต่ละคำ
5. หาค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ ด้วยการนำจำนวนพยางค์ของทั้งสามตอนมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนตอนที่สุ่ม คือ 3 ตอน

6. นำค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยคและพยางค์ไปหาจุดตัดบนกราฟของ Fry ตัดกัน จุดใด คือ ระดับความยากง่ายของเรื่องที่เหมาะสมกับชั้นนั้น

แผนภาพที่ 3 กราฟแสดงระดับความยากง่ายของบทอ่านตามทฤษฎีของ Fry (1977)

กราฟของ Fry ใช้ประมาณค่าความยากง่ายของหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ใช้ได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา (1-17) แนวตั้งของกราฟแสดงให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยคใน 100 คำ โดยเริ่มที่ 2.0 เป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 25.0 เป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนทางแนวนอนแสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ใน 100 คำ เริ่มต้นที่ 108 เป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 182 เป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด

ข้อสังเกตจากกราฟนี้จะพบว่า ถ้าค่าเฉลี่ยของประโยคมากและค่าเฉลี่ยของพยางค์น้อย เป็นหนังสือที่เหมาะสมในระดับประถมศึกษา แต่ถ้าค่าเฉลี่ยของประโยคน้อยและค่าเฉลี่ยของพยางค์มากเป็นหนังสือที่เหมาะสมในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาตามลำดับ สำหรับจุดที่ตัดกันจะต้องอยู่ในพื้นที่สีขาวจึงจะเป็นค่าที่ใช้ได้ ถ้าตัดกันในพื้นที่สีดำแสดงว่าการปรับสูตรของ Fry เพื่อใช้วัดความยากง่ายของหนังสือแบบเรียนใช้ไม่ได้ ข้อความนั้นไม่เหมาะที่จะใช้กราฟของ Fry

การปรับสูตรของ Fry ใช้วัดความยากง่ายหนังสือแบบเรียนภาษาไทย

นักการศึกษาหลายชาติได้นำสูตรของ Fry มาปรับใช้เพื่อหาความยากง่ายของหนังสือแบบเรียนในภาษาของชาติต่าง ๆ นักการศึกษาสเปน ฝรั่งเศส เยอรมัน และเวียดนาม ได้ปรับใช้กับภาษาของตน ถ้าพิจารณาหนังสือแบบเรียนของไทยแล้วได้มีนักการศึกษาวิเคราะห์หาความถี่ของการใช้คำในแต่ละระดับชั้น ส่วนการหาความยากง่ายโดยการนับจำนวนประโยคและจำนวนพยางค์ใน 100 คำ ตามสูตรของ Fry ยังไม่มีผู้ใดปรับปรุงนำมาใช้ในประเทศไทย

W.Blanchard ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกเสียงของคำในภาษาไทยโดยให้ข้อคิดว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่มีได้เน้นเสียงเหมือนคำในภาษาอังกฤษ แต่คำในภาษาไทยมีเสียงขึ้นลงตามเสียงของวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง คือ สามัญ เอก โท ตรี และจัตวา ลักษณะคำไทยส่วนมากมักจะมีพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ คำไทยที่มีหลายพยางค์มักเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น

ถ้าพิจารณาลักษณะรูปประโยคภาษาไทยแล้วมีส่วนคล้ายกับประโยคในภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ประกอบด้วย ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย ข้อที่แตกต่างกันคือตำแหน่งของส่วนขยายในภาษาไทยวางอยู่ข้างหลังคำที่ขยายแต่ส่วนขยายในภาษาอังกฤษวางอยู่ข้างหน้าคำที่ขยาย เช่น

ภาษาไทย	ชาย	อ้วน	ใส่	เสื้อ	สีแดง
	ประธาน	ส่วนขยาย	กริยา	กรรม	ส่วนขยาย
ภาษาอังกฤษ	A fat	man	wears	a red	shirt
	ส่วนขยาย	ประธาน	กริยา	ส่วนขยาย	กรรม

ประโยคในภาษาอังกฤษจะใส่เครื่องหมายมหัพภาค (full – stop) เมื่อจบประโยค ในภาษาไทยแม้จะมีเครื่องหมายนี้แต่ไม่มีผู้นิยมใช้ ผู้อ่านต้องสังเกตด้วยตนเอง โดยที่ลักษณะประโยคในภาษาไทยคล้ายคลึงกับประโยคในภาษาอังกฤษจึงเป็นแนวทางที่จะประยุกต์สูตรของ Fry มาใช้กับหนังสือภาษาไทย โดยการหาค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยค และจำนวนพยางค์ของข้อความ 100 คำ ที่สุ่มจากหนังสือภาษาไทย

การนับประโยคในภาษาไทยมีวิธีนับเช่นเดียวกับประโยคในภาษาอังกฤษ ผู้นับควรทำเครื่องหมายที่แสดงว่าจบประโยคไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการนับจำนวนประโยค ผู้นับจะต้องศึกษาและสังเกตลักษณะประโยคจากหนังสือภาษาไทย เนื่องจากประโยคซับซ้อนเพราะมีส่วนขยายมาก แต่บางประโยคก็มีส่วนขยายน้อยหรือไม่มีเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

ว่าต้องการเขียนให้ผู้ใดอ่าน ถ้าเขียนให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาอ่านลักษณะของประโยคไม่ควรจะซับซ้อนเหมือนหนังสือที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา

การนับพยางค์คำไทย เหมือนกับการนับพยางค์คำอังกฤษ เช่น คำว่า "radio" จะออกเสียง 3 พยางค์ ในภาษาไทย คำว่า "วิทยุ" ก็ออกเสียงเป็น 3 พยางค์ เช่นกัน แต่มีข้อแตกต่างระหว่างจำนวนพยางค์ของคำทั้งสองภาษาที่ทำให้ต้องปรับสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับภาษาไทย

ความแตกต่างของจำนวนพยางค์ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษของคำที่มีความหมายเดียวกัน เป็นปัญหาที่ไม่สามารถนำกราฟของ Fry มาใช้ได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องปรับพยางค์ในสามารถใช้กราฟของ Fry ได้ Sunantha Musegvith ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของจำนวนพยางค์ไทย - อังกฤษ โดยได้แปลเรื่องจากหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ และเรื่องต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ โดยแปลคำต่อคำเพื่อรักษาเนื้อเรื่องและจำนวนพยางค์ของคำให้มีความหมายตรงกัน จากนั้นจึงหาความยากง่ายโดยใช้หลักของ Fry ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลปรากฏว่า จำนวนประโยคไม่มีความแตกต่างกัน แต่จะต่างกันในด้านค่าเฉลี่ยของพยางค์ ซึ่งพยางค์ทางภาษาไทยจะมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าพยางค์ในภาษาอังกฤษอยู่ประมาณ 5 ผู้วิจัยจึงได้สรุปว่าการใช้กราฟของ Fry กับหนังสือเรียนภาษาไทยใช้วิธีการคำนวณเช่นเดียวกับการหาค่าความยากง่ายหนังสือภาษาอังกฤษ แต่เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของพยางค์แล้วต้องนำไปบวกกับค่าเฉลี่ยของพยางค์ที่หาได้ แล้วจึงนำค่าเฉลี่ยของประโยคและของพยางค์ที่ปรับแล้วไปหาจุดตัดบนกราฟของ Fry เพื่อพิจารณาระดับความยากง่ายของหนังสือเรียนว่าตรงกับระดับชั้นเรียนใดต่อไป

ตัวอย่างการหาความยากง่ายของสาร
 สุ่มข้อความเพียง 1 ตอน

ที่ รวม จำนวน พยางค์	คำ	1	2	3	4	5	6	7	8	8	10	รวม จำนวน คำ
15	ราชา	แห่ง	ฉลาม	มี	ปลา ฉลาม	ที่	เป็น	ลูกน้อง	10	ตัว//1	10	
14	อาศัย	อยู่	ใกล้	ถ้า	ณ	ชายฝั่ง	ทะเล	แห่ง	หนึ่ง/2	ภายใน	10	
14	ถ้า	มี	กึ่ง กำกวม	เป็น	จำนวน	มาก/3	ไม่	มี	ผู้ใด	กล้า	10	
11	พอ	ที่	จะ	ลง	ไป	จับ/4	ถ้า	ใคร	ดำน้ำ	ลง	10	
12	ไป	ก็	จะ	ต้อง	ตก	เป็น	เหยื่อ	ของ	ฉลาม	เหล่านั้น	10	
16	ทันที/5	พอ	ของ	พู่เนียบ	ถูก	ปลา ฉลาม	กัด	ตาย	ตั้งแต่	พู่เนียบ	10	
10	ยัง	เป็น	เด็ก	เล็ก	๗/6	ตั้ง	แต่	นั้น	มา	ก็	10	
12	ไม่	มี	ผู้ใด	จับ	ปลา	และ	กึ่ง	มา	ให้	พู่เนียบ	10	
11	กับ	แม่	ทำ	เป็น	อาหาร	อีก	เลย/7	ทั้ง	สอง	แม่	10	
15	ถูก	และ	ชาวบ้าน	โน	บริเวณ	นั้น	ต่าง	ได้	รับ	ความ ลำบาก/8	10	

รวม 130 พยางค์

รวม 100 คำ

ข้อความที่สุ่มมา 100 คำ มีจำนวนพยางค์ 130 พยางค์ ปรับจำนวนพยางค์ให้เป็นค่าคงที่ด้วยการบวกเท่ากับ 135 จำนวนประโยค 8 ประโยค แล้วนำค่าทั้งสองไปหาจุดตัดบนกราฟของ Fry จะมีค่าความยากง่ายประมาณชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ถ้าสารที่นำมาให้นักเรียนอ่านมีความยาวมาก จำเป็นต้องสุ่มข้อความมากกว่า 1 ตอน การหาค่าเฉลี่ยของประโยคและพยางค์นี้ทำได้โดยนำจำนวนประโยคและจำนวนพยางค์ของทุกข้อความที่สุ่มมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อความที่สุ่ม เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของพยางค์แล้วจึงบวกด้วย 5 ตามกรรมวิธีการของสุนันทา มันเศรษฐวิทย์ แล้วจึงนำทั้งสองค่าไปหาจุดตัดบนกราฟของ Fry ต่อไป

การนับคำในภาษาไทย โดยทั่วไปคำไทยมักจะเป็นคำเดี่ยวโดด ๆ แต่จะมีคำที่มาจากภาษาอื่น ๆ ใช้อยู่มากมาย เช่น ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ฯลฯ ในการนับคำจึงมักจะมีปัญหาว่าเป็น 1 คำ หรือไม่ ผู้ที่จะทำการวิเคราะห์ความยากง่ายของหนังสือเรียน จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนับคำ ดังนี้

1. นับ 1 คำ ถ้าเป็นคำเดี่ยวโดด ๆ
2. นับ 1 คำ ถ้าเป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

3. นับ 1 คำ ตามชนิดของคำที่กล่าวไว้ในหลักภาษาไทย คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา ฯลฯ

4. นับ 2 คำ ถ้าเป็นคำที่ใช้ไม่ย่ยมก เช่น มาก ๆ สวย ๆ ดี ๆ ฯลฯ

5. นับ 1 คำกับจำนวนเลข เช่น 2,500, 199, 460 ฯลฯ วิธีอ่านให้อ่านเรียงกัน

6. นับ 1 คำ กับอักษรย่อ เช่น พ.ศ. ร.ศ. ร.ร. ฯลฯ วิธีอ่านให้อ่านเป็นตัวย่อเรียงกัน

ข้อควรระวังเกี่ยวกับการใช้กราฟของ Fry

การใช้สูตรของ Fry ไม่ว่าจะป็นหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ หรือนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาไทย ผู้ใช้ควรเข้าใจว่าค่าความยากง่ายที่ได้เป็นค่าโดยประมาณ ซึ่ง Fry ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สูตรไว้ว่า

1. ค่าความยากง่ายของหนังสือแบบเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์เป็นค่าโดยประมาณที่อาจคลาดเคลื่อนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำรสุ่มข้อความ ถ้าสุ่มหลายตอนค่าที่ได้จะมีความตรงมากกว่าการสุ่มจำนวนตอนที่น้อยกว่า ผู้วิเคราะห์ควรพิจารณาความยาวของสารและสุ่มข้อความให้เหมาะสมกับความสั้นยาวด้วย

2. ความแตกต่างของความยากง่ายของข้อความในเรื่องเดียวกันมักจะปรากฏให้เห็นเสมอ ข้อความบางตอนใช้ถ้อยคำที่ยุ่งยาก มีหลายพยางค์ ในขณะที่ข้อความบางตอนใช้คำง่าย ๆ การสุ่มข้อความที่มีลักษณะความยากง่ายแตกต่างกันจะช่วยให้ผลของการวิเคราะห์ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น

3. โดยทั่วไปในหนังสือแบบเรียนบทที่ 1 มักจะเป็นบทที่ยากที่สุดเพราะเป็นบทนำการใช้ถ้อยคำของประโยคและของข้อความมักยากกว่าตอนกลางและตอนท้ายของเรื่อง โดยเฉพาะในบทท้ายจะเป็นบทที่ง่ายที่สุด ดังนั้น ในการหาความยากง่ายของหนังสือแบบเรียน ควรหาของแต่ละบท เพื่อเปรียบเทียบว่าแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

4. เนื้อเรื่องในบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาเฉพาะ ใช้ศัพท์ทางวิชาการมาก มักจะหาค่าความยากง่ายไม่ได้ ค่าเฉลี่ยของประโยคและพยางค์จึงไม่ปรากฏบนกราฟของ Fry

5. หลักของ Fry ใช้วัดความยากง่ายของเรื่อง แต่ไม่สามารถใช้วัดในเรื่องต่อไปนี้ได้

5.1 ความยากง่ายของคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ

5.2 ความหมายของคำ

5.3 โครงสร้างและหลักภาษา

5.4 น้ำเสียง ความรู้สึก และลีลาในการเขียนของผู้ประพันธ์

5.5 ประสบการณ์และความสนใจของผู้อ่าน

ในการใช้กราฟของ Fry ผู้ใช้จึงควรศึกษาข้อจำกัดเพื่อประโยชน์ในการหาความยากง่ายของสารให้ใกล้เคียงกับระดับความสามารถในการอ่านของผู้่านมากที่สุด

2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.1 ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการอ่านของตนเอง มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ไว้ดังนี้

อักษร รุ่งมณี (2526) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ว่าหมายถึงสภาพการเรียนรู้ที่เด็กได้ใช้ทั้งร่างกายและสมองในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น การเล่านิทาน การแสดงละคร เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางการอ่าน ทั้งด้านความเข้าใจการอ่านและทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

✓ ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามที่ สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531) กล่าวไว้ หมายถึง การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อมุ่งสนับสนุนทักษะต่าง ๆ ที่จะจูงใจให้คนเกิดความอยากรู้ อยากรอ่านจนเกิดเป็น "นิสัยรักการอ่าน" และนิสัยดังกล่าวจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันกว้างขวางส่งผลต่อความสำเร็จในการดำรงชีวิต

กิจกรรมต่าง ๆ อาจประกอบด้วย การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การวิจารณ์หนังสือ การจัดนิทรรศการ การแสดงหุ่น การเล่นเกม ฯลฯ โดยกิจกรรมเหล่านี้ต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ เพศ วัย อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาของแต่ละคน

✓ แม้นมาส ขวลิขิต (2544) ได้กล่าวว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่านและพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองจนถึงระดับการอ่านเป็นและอ่านจนเป็นนิสัย

✓ สำหรับจิวิวรรณ คูหาภินันท์ (2545) กล่าวว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การกระตุ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจการอ่านจนกระทั่งมีนิสัยรักการอ่าน และได้พัฒนาการอ่านจนกระทั่งมีความสามารถในการอ่าน นำประโยชน์จากการอ่านไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอ่านทุกประเภท

✓ ริเดน (Riden, 1959) ให้คำจำกัดความของคำว่า "กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน" ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นให้กับนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่ได้อ่าน ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และทำให้การเรียนการสอนอ่านมีความสนุกสนาน

จากความหมายที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง กิจกรรมการอ่านต่าง ๆ ที่ครูจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการอ่านของตนเองจนมีความสามารถในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน

2.2 วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการอ่านตามที่จินดา จำเริญ (2530) กล่าวถึง มีดังนี้

1. เพื่อให้เด็กรักการอ่านหนังสือ และเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือให้แก่เด็ก
2. เพื่อให้เด็กรู้จักเสาะแสวงหาความรู้และความเพลิดเพลินตามความต้องการและความสนใจของตนเองในยามว่าง
3. เพื่อให้เด็กรู้จักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

บันลือ พุกกะวัน (2543) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษา
2. เพื่อตอบสนองความสนใจของนักเรียน
3. เพื่อฝึกลักษณะนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียน
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือตามลำพังได้

แมนมาล ขวลิต (2544) อธิบายถึง วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ให้นักเรียนเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการอ่าน
2. เพื่อแนะนำและชักชวนให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ และเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ดีขึ้น
3. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ อยากรอ่าน หนังสือหลาย ๆ อย่างเปิดความคิดให้กว้าง ให้มีการอ่านหนังสืออย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย สามารถพัฒนาการอ่านจนถึงขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
4. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและจูงใจให้นักเรียนอ่านหนังสือ

ประโยชน์ของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2527) ชี้แจงถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้
ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยได้อย่างกว้างขวาง
2. สนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน
3. นักเรียนมีความคล่องแคล่วและชำนาญทางภาษามากยิ่งขึ้น
4. นักเรียนได้มีโอกาสค้นพบความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง
5. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของนักเรียน
6. ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
7. ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามที่ อัจฉรา ชีวพันธ์ (2539) ได้กล่าวไว้ มีดังนี้

1. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทางด้านความคิดแก่นักเรียน
2. ช่วยเสริมสร้างและส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน
3. ช่วยทบทวนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ
4. ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกในความสามารถที่มีอยู่
5. ช่วยประเมินผลการเรียนการสอน
6. ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย
7. ช่วยจูงใจและเร้าความสนใจของนักเรียน
8. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกัน
9. ช่วยฝึกความรับผิดชอบและฝึกการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
10. ช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนชัดเจนขึ้น
11. ใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียน และสรุปบทเรียน

บันลือ พฤกษ์วัน (2543) กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้
ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านหนังสือตามลำพัง
2. ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาของนักเรียน
3. ช่วยตอบสนองความสนใจของนักเรียน

4. ช่วยฝึกนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียน

2.3 ประเภทของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านภาษาไทยตามที่ กิตติยวดี บุญซื่อ (2539) ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท มีดังนี้

1. กิจกรรมประกอบการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนต้องจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างสนุกสนาน และเกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด
2. กิจกรรมเสริมบทเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียน เพื่อเสริมบทเรียนแต่ละเรื่องให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. กิจกรรมอิสระ เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนน่าจะจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีพัฒนาการ และสัมฤทธิ์ผลในการเรียนให้มากที่สุด

บันลือ พุกกะวัน (2543) ได้แบ่งกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามจุดประสงค์การส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมที่ใช้เพื่อทบทวนการอ่าน เช่น จับคู่บัตรคำ ทายคำแข่งขัน
2. กิจกรรมเสริมการอ่านเพื่อฝึกหลักเกณฑ์ในการอ่านเพื่อฝึกความสามารถในการอ่านคำให้แตกฉานยิ่งขึ้น เช่น การแจกลูกสะกดตัวผสมคำอ่านตามอักขระวิธี
3. กิจกรรมเสริมการอ่านที่เน้นการฝึกความเข้าใจความหมายของคำ เช่น การใช้คำในการแต่งประโยค การเล่นเกมปริศนาคำทาย
4. กิจกรรมเสริมการอ่านเพื่อขยายความรู้ โดยใช้เพลง

แมนมาล ขวลิต (2544) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามลักษณะกิจกรรมดึงดูดความสนใจ โดยทางประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมซึ่งเร้าโสตประสาท กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การเล่านิทานให้ฟัง การเล่าเรื่องราวจากหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ การบรรเลงดนตรี และร้องเพลงจากบทละครร้อง
2. กิจกรรมซึ่งเร้าจักขุประสาท กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การจัดแสดงภาพชนิดต่าง ๆ นิทรรศการหนังสือ

3. กิจกรรมซึ่งเร้าใตประสาทและจักษุประสาทในขณะเดียวกัน ได้แก่ การเล่านิทาน โดยให้ดูภาพประกอบ เล่านิทานโดยใช้ใตวัสดุประกอบ การสาธิต เทคนิควิธีการบางอย่าง การจัดสัปดาห์ห้องสมุด

4. กิจกรรมซึ่งให้ผู้เป็นเป้าหมายได้ร่วมด้วย เช่น เล่านิทานโดยให้ผู้ฟังวาดภาพประกอบ หรือแสดงท่าประกอบ แข่งขันกันเล่าเรื่อง ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟัง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตัวละครหรือเหตุการณ์ตอนใดตอนหนึ่ง การใตว่าที่เกี่ยวกับหนังสือ รวมทั้งกิจกรรมซึ่งต้องใช้เวลา เตรียมการล่วงหน้าพอสมควร เช่น โครงการยอนักอ่าน การจัดค่ายภาคฤดูร้อนเพื่อการอ่าน และเขียน การจัดสัปดาห์การอ่าน เป็นต้น

2.4 ลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

แม้นมาส ขวลิต (2544) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เร้าใจ ควรเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้บุคคลที่เป็นเป้าหมาย อาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนหรือคนทั่วไปให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ ประสงค์หรือที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าควรอ่าน กิจกรรมจะชี้ให้เห็นว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมนานาประการ

2. กิจกรรมที่จูงใจ กิจกรรมที่จัดควรชักจูงให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉานเพื่อจะได้รู้เรื่องราวอันน่ารู้ น่าสนุก ที่มีอยู่ในหนังสือตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมา กล่าว นอกจากจะเห็นประโยชน์แล้ว ยังเกิดความรู้สึกว่าความพยายามให้เข้าใจถ่องแท้นั้นคุ้มค่า ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรี ไม่ต้องฝืนฝืน การอ่านและการใช้คู่มือช่วยกันอ่าน เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้น ไม่เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ที่จะต้องต่อสู้เฉพาะตนเองให้เอาชนะหนังสือได้

3. กระตุ้นแนะนำให้อยากรู้ อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือมากมายหลาย อย่าง อยากมองดูให้รอบรู้ลึกซึ้ง เปิดความคิดให้กว้าง เมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านอีกเรื่องหนึ่งต่อไป มีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึกว่าหนังสือ ทำทนายให้อ่าน ให้วิจารณ์ ให้ประเมินค่า ให้อาขานำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ อยากเขียนหนังสือ ทำนองเดียวกันให้ดีกว่าเล่มนี้ เหล่านี้เป็นต้น

4. สร้างบรรยากาศการอ่านขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคม นอกจากกิจกรรมจะเร้าใจ จูงใจให้อ่าน และกระตุ้นให้เปิดความคิดให้กว้างแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะ

เกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุการอ่านให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุงแหล่งวัสดุการอ่านให้เพียงพอ การบูรณาการการอ่านเข้าไว้ในการเรียนการสอน และการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่าง ๆ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดีไว้หลายประการ ดังนี้

1. ได้รับความสนใจ เช่น ได้รับความสนใจจากผู้อ่านอยากอ่าน การได้รับความสนใจโดยการจัดกิจกรรมที่ตื่นเต้น ได้รับความสนใจทั้งตาและหู
2. จูงใจให้ผู้อ่านอยากอ่าน ด้วยการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ทั้งการพูดแนะนำ เล่าตอนที่น่าสนใจให้ฟัง ตลอดจนอ่านเรื่องราวที่สนุกสนานและน่าประทับใจ
3. กระตุ้นให้อยากอ่าน อยากรู้ อยากเห็น อยากรู้เรื่องราวในหนังสือในตอนต่อไป อยากรู้ข่าวสารต่าง ๆ อยากอ่านเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจ
4. พัฒนาการอ่านของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่าน และรู้จักนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้เกิดกับตนเองและผู้อื่นได้
5. สนุกสนาน ตื่นเต้น เพลิดเพลิน และมีสาระแฝงอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งเป็นการสอนทางอ้อม เช่น คติธรรม มโนธรรม จริยธรรม อุบนิสัย ฯลฯ
6. ไม่ใช้เวลานานเกินไปจะทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย เวลาที่ใช้ทำกิจกรรมเหมาะสมกับความสนใจของผู้อ่านแต่ละเพศ แต่ละวัย แต่ละอาชีพ
7. เนื้อหาและวิธีการไม่ยากและสลับซับซ้อนเกินไป จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เหมาะกับเพศ วัย และระดับความรู้ของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย
8. เป็นกิจกรรมที่ให้ทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วมกิจกรรม
9. เป็นกิจกรรมที่ประหยัด ใช้วัสดุที่หาง่ายและราคาถูก
10. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่ผู้อ่าน
11. เป็นกิจกรรมที่มุ่งไปสู่หนังสือ วัสดุการอ่าน หรือสื่อการอ่านทั้งสิ้น
12. เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กสนุกสนาน เพลิดเพลิน

รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ละเมียด ลิมาอักษร (2519) ได้กล่าวถึง รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ 5 ประการ

1. จัดห้องสมุดของโรงเรียน ของห้องเรียน หรือจัดมุมห้องสมุด
2. โรงเรียนอาจรวมกลุ่มจัดนิทรรศการหนังสือ จัดอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ

3. พานักเรียนไปชมนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือที่หน่วยงานอื่นจัด
4. เลือกหนังสือดี ๆ และเหมาะกับเด็กเป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียน
5. ให้รางวัลนักเรียนเป็นหนังสือที่มีมูลค่าต่าง ๆ กัน

รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของเด็กตามที่ รัถพร ชังธาดา (2531) ได้กล่าวถึงไว้ มีหลายประการ ดังนี้

1. เล่านิทานให้เด็กฟัง
2. จัดประกวดการเล่านิทาน
3. สร้างบรรยากาศทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนให้เด็กอยากอ่านหนังสือ เช่น การจัดมุมหนังสือ
4. จัดรายการหนังสือที่น่าสนใจประเภทต่าง ๆ
5. จัดประกวดการอ่าน ทั้งอ่านออกเสียง อ่านเร็ว อ่านทำนองเสนาะ เป็นต้น
6. จัดโครงการยอคนักอ่าน
7. จัดอภิปรายหรือปาฐกถาเกี่ยวกับหนังสือหรือการอ่าน
8. จัดทำวรรณกรรมสาธิตด้วยการจัดแสดงละคร เช่น การแสดงอื่น ๆ
9. จัดกิจกรรมสัมภาษณ์นักเขียน
10. จัดเสนอความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือ
11. เลือกหนังสือดี ให้เด็กอ่าน
12. พ่อแม่ ผู้ปกครองให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟัง
13. ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟัง
14. การเล่าเรื่องหนังสือ
15. การแนะนำหนังสือ
16. ประกวดเรียงความ โดยกำหนดหัวเรื่องและกำหนดหนังสืออ้างอิง
17. จัดทัศนอาจร แจกบรรณานุกรมหนังสือเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไป
18. จัดเกมทายปัญหา
19. ให้นักเรียนช่วยกันทำวารสาร
20. จัดได้ว่าทีสำหรับนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน
21. จัดหาหนังสือสำหรับเด็กมาจำหน่ายในโรงเรียน
22. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือ
23. จัดตั้งห้องสมุดที่ดีในโรงเรียน

24. จัดตั้งชมรมห้องสมุด
25. จัดฉายภาพยนตร์ที่สร้างจากหนังสือ
26. จัดงานสัปดาห์หนังสือ
27. จัดสัปดาห์ห้องสมุด
28. จัดรายการแนะนำแนวการอ่าน
29. จัดรายการวิจารณ์หนังสือ
30. นำเด็กไปชมนิทรรศการและฟังบรรยายเกี่ยวกับหนังสือ
31. ในการเรียนการสอน ครูใช้วิธีการส่งเสริม ดังนี้
 1. ครูชักชวนให้เด็กจัดมุมหนังสือในชั้นเรียน
 2. ครูบรรณารักษ์มอบให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุด
 3. ครูแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด
 4. ครูสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ
 5. ครูจัดให้นักเรียนแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ
 6. ครูสอนให้นักเรียนรู้จักบันทึกการอ่าน
 7. กำหนดให้นักเรียนอ่านหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์แล้วให้ทำกิจกรรม เช่น เล่าเรื่องที่อ่าน เขียนเล่าเรื่องที่อ่าน บรรยายความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ย่อเรื่อง ฯลฯ

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531) ได้ชี้แจงถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

1. การเล่านิทาน (Story – telling)
2. การเล่าเรื่องหนังสือ (Book Talks)
3. การวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
4. การแสดงหุ่น
5. การเล่นเกมและทายปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ
6. โครงการอ่านหนังสือภาคฤดูร้อน (Summer Reading Program)
7. การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ (Clubs)
8. การแสดงละคร (Theater)
9. การวาดภาพระบายสี (Painting and Illustration)
10. การจัดฉายภาพยนตร์ (Film Show)
11. การจัดนิทรรศการ (Exhibition and Display)
12. งานสัปดาห์หนังสือสำหรับเด็ก (Children Book Week)

13. การสอนวิธีใช้ห้องสมุด (Instruction of Library Use)
14. การผลิตสิ่งพิมพ์ (Publication)
15. การให้ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน (Co – Operation Between School Library and Public Library)

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านว่า จัดได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. การเล่านิทาน
2. การเสนอหนังสือวัสดุการอ่านและสื่อการอ่านต่าง ๆ
3. การแสดงนาฏกรรมและอื่น ๆ
4. การทำกฤตภาค คือ การตัด ปะ ชำว บทความ รูปภาพ หรือทั้งรูปภาพ และเรื่องที่น่าสนใจเพื่อบริการผู้อ่าน
5. การแข่งขันต่าง ๆ จากการอ่าน
6. การประกวดเกี่ยวกับการอ่าน
7. การเล่นเกมที่นำไปสู่การอ่าน
8. การจัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.5 แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลดี

แม้นมาส ขวลิต (2544) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลดีไว้ว่า การจัดกิจกรรมให้ได้ผลดีนั้นต้องคำนึงถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์บางอย่าง ซึ่งจะช่วยให้งิจกรรมเป็นที่จูงใจ สร้างความประทับใจให้แก่บุคคล เป้าหมายให้เกิดความกระตือรือร้น เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมไปในทางที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

1. แนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของคนเรา เช่น ประสบสัมผัส ความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจเกิดขึ้นได้อย่างไร แนวความคิดของคนรุ่นก่อนที่ว่า การเรียนต้องประกอบด้วย ส. จ. ป. ลี – ฟัง คิด ถาม เขียน กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องง่ายแก่การดู การฟังเราให้เกิดความคิด สร้างความประทับใจให้จำ ก่อให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ อยากถามอยากรู้ต่อไป สิ่งที่ได้ยินได้เห็นนั้นน่าสนใจจึงต้องจดและนำไปเขียนเป็นเรื่องราวได้

2. แนวความคิดและทฤษฎีที่ว่ามนุษย์เป็นสังคม คนเราต้องการอยู่ในหมู่เหล่า ความคิดใหม่ ๆ จะเกิดขึ้นเมื่ออยู่เป็นหมู่เหล่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นกิจกรรมซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองคน คือ ผู้จัดกิจกรรมและเป้าหมายบุคคล คนเราต้องการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ

เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และต้องการเป็นสุขอยู่ในสังคม การส่งเสริมการอ่านเป็นการเร่งเร้าแนะแนวทางการพัฒนาตนเองของแต่ละคน การเน้นประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากกิจกรรมจะมีส่วนทำให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จ

3. แนวความคิดที่ว่ามนุษย์มีการเคลื่อนไหว มีวิวัฒนาการไปสู่สิ่งใหม่กว่า แปลกกว่า ให้ผลดีกว่า การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องคำนึงว่ามีอะไรใหม่และแปลกกว่าคนทั่วไป หรือคนในชุมชนนั้น สถานศึกษานั้น เคยเห็นเคยได้ยินแล้วหรือไม่ การดัดแปลงแต่งเติม เปลี่ยนรูปแบบทำให้สิ่งที่คุ้นเคยแล้วมองดูแปลกและใหม่ได้เหมือนกัน

4. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสุนทรียภาพ การจัดกิจกรรมเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ต้องอาศัยความรู้และความงาม (ทั้งในด้านภาพ เสียง และความคิด) ช่วยทำให้น่าดู น่าฟัง เป็นที่ประทับใจ ดึงดูดให้ชม ให้ฟังและจดจำไว้ได้นานก่อให้เกิดจินตนาการ และความจรรโลงใจที่จะอ่าน และทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตั้งใจ

3. การพัฒนาจิตพิสัยตามแนวคิดของแครทโวล

ทฤษฎีว่าด้วยจิตพิสัยของแครทโวลและคณะ (Krathwohl and Others, 1982) เป็นทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดในบรรดาทฤษฎีจิตพิสัยอื่น ๆ ลำดับขั้นตอนของทฤษฎีเรียบเรียงตามกฎของการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวตนภายใน ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวอ้างถึงกระบวนการเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับการรับรู้ทั่ว ๆ ไปจนถึงระดับการรับรู้ภายใน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมและการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล แครทโวลได้แบ่งการพัฒนาจิตพิสัยตามลำดับชั้น ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving) หมายถึง ความตระหนักถึงหรือรู้สึกถึงความคิด หรือเหตุการณ์หนึ่ง ๆ มีตัวตนและพร้อมที่จะรับสิ่งเหล่านี้ได้ โดยครูจัดประสบการณ์ที่ทำให้นักเรียนรับรู้ถึงนิสัยนั้นอย่างใส่ใจ ตั้งใจ

2. การตอบสนอง (Responding) หมายถึง การแสดงออกผ่านทางความคิด โดยครูจัดประสบการณ์ให้นักเรียนมีการตอบสนองต่อสิ่งนั้นออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

3. การให้คุณค่า (Valuing) หมายถึง การเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ โดยครูจัดประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของคุณค่านั้น ๆ

4. การจัดระบบ (Organization) หมายถึง การเชื่อมโยงจัดระบบของคุณค่านั้น ๆ เพื่อนำมาปฏิบัติในชีวิตของตน โดยครูจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้จัดระบบคุณค่านั้น ๆ ว่าต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง

5. การส่งเสริมคุณลักษณะ (Characterization) หมายถึง การกระทำตามแนวคิดที่ตนเองได้รับมา โดยครูจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนตามคุณค่านั้นอย่างสม่ำเสมอ และให้การเสริมแรงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติจนเป็นนิสัยได้

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจิตพิสัย (affective domain) ของแคทไวลมาปรับใช้ในการพัฒนานิสัยรักการอ่าน จิตพิสัยของการอ่านอยู่ที่การมีสมาธิ ความตั้งใจ ความสนใจ การเห็นคุณค่าในสิ่งที่อ่าน อีกทั้งยังสามารถปฏิบัติตามคุณค่าที่ได้รับจากการอ่านได้ สิ่งเหล่านี้เป็นคุณค่าที่ได้รับจากการอ่าน คุณภาพของจิตพิสัยจึงสามารถใช้การอ่านช่วยพัฒนาและปลูกฝังได้ แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของแคทไวลสามารถนำมาปรับใช้กับการพัฒนานิสัยรักการอ่านได้ดังนี้

1. การให้เด็กเป็นผู้ได้รับ หมายถึง ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินจากการอ่าน ครูควรเร้าให้เด็กตื่นตัวและให้ความสนใจต่อการอ่านเรื่อง ฝึกให้เด็กมีความสนใจอย่างแน่วแน่ที่จะหาความรู้ด้วยการอ่านจากแหล่งต่าง ๆ

2. การให้เด็กรู้จักตอบสนอง หมายความว่า เด็กจะไม่เป็นผู้รับแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องรู้จักการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ที่ตนได้รับจากการอ่านให้ผู้อื่นด้วย เช่น การเล่าให้ผู้อื่นฟัง หรือการอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนและครู

3. การให้เด็กรู้จักคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน โดยการอภิปรายร่วมกันระหว่างครูกับเด็กรวมทั้งผู้ปกครองกับเด็กด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กยอมรับว่าการอ่านเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตประจำวัน และสำคัญต่อการเรียนทุกวิชา ผู้ใหญ่ควรปลูกฝังให้เด็กเห็นความสำคัญและสามารถนำไปปฏิบัติได้

4. การให้เด็กรู้จักจัดระบบการมีนิสัยรักการอ่าน การทำให้เด็กรับรู้ถึงลักษณะของการเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านว่าต้องปฏิบัติอย่างไร ทั้งทางด้านการอ่านอย่างสม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจและการเห็นความสำคัญของการอ่าน ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายเพื่อทำให้นักเรียนได้จัดระบบการมีนิสัยรักการอ่านได้

5. การส่งเสริมให้เด็กมีคุณลักษณะของผู้มีนิสัยรักการอ่าน เมื่อเด็กได้ทราบถึงลักษณะของการเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน ทั้งด้านการอ่านอย่างสม่ำเสมอและเห็นความสำคัญของการอ่านแล้ว ครูจะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันต่อไป

4. กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

4.1 ความหมายของกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

แอมบรอส (Ambrose, 1999) ได้ให้ความหมายของกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการไว้ว่า เป็นวิธีการสอนของวิชาภาษาอังกฤษ (โดยเฉพาะทักษะการอ่านและทักษะเกี่ยวกับคำศัพท์) โดยอนุญาตให้นักเรียนสามารถเลือกเรื่องที่จะอ่านได้

ศูนย์แนะนำการอ่านในระยะปฐมวัย เอ็ม ซี พี เอส (MCPS Early Literacy Guide, 2002) กล่าวว่า กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่มีความสมดุล โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือได้คล่องรักการอ่าน และอ่านเนื้อหาที่หลากหลายต่าง ๆ กัน

4.2 ความเป็นมาของกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

เมื่อปี ค.ศ. 1987 แอทเวล (Atwell, 1987) ได้คิดค้นและใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการนี้เป็นครั้งแรก โดยกำหนดองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ เวลาที่ใช้ในการอ่าน การเลือกอ่านหนังสือด้วยตนเอง และการบันทึกความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน และจัดองค์ประกอบทั้งสามเป็นกระบวนการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นสอนบทเรียนสั้น (Minilesson) ขั้นเลือกอ่านในใจด้วยตนเอง (Sustained Silent Reading) และขั้นตอนสนองของผู้เรียนโดยการเขียนบันทึกแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน

ในปีค.ศ. 1991 เรทเซลและคูเตอร์ (Reutzel and Cooter, 1991) เสนอขั้นตอนกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ โดยปรับของแอทเวลจาก 3 ขั้นตอน เป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing Time) ขั้นสอนบทเรียนสั้น (Minilesson) ขั้นสำรวจสภาพการทำกิจกรรมของนักเรียน (State of the Class) ขั้นเลือกอ่านด้วยตนเองและตอบสนอง (Self – Selected Reading and Response) และขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing Time)

ในปี ค.ศ. 1996 คอมส์ (Combs, 1996) ได้อธิบายถึง กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการว่ามีพื้นฐานมาจากองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ เวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน การเปิดโอกาสให้มีการเลือกอ่านหนังสือ การตอบสนองต่อหนังสือที่อ่าน การเรียนรู้จากครูและเพื่อน และการดำเนินตามกระบวนการที่ได้วางแผนไว้ คอมส์ได้จัดกระบวนการสอนใหม่โดยแบ่งเวลาออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงแรกใช้เวลาประมาณร้อยละ 10 – 15 ของเวลาเรียนในการสอนนักเรียนทั้งชั้น ช่วงที่สองใช้เวลาร้อยละ 70 เป็นเวลางาน โดยแบ่งเป็นอ่านในใจร้อยละ 30

และการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านร้อยละ 40 และช่วงสุดท้ายใช้เวลาร้อยละ 15 – 20 ของเวลาเรียนในการอภิปรายและการวางแผนการเรียน

4.3 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

แอทเวล (Atwell, 1987) เสนอขั้นตอนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการไว้ 3 ขั้น คือ

1. ขั้นสอนบทเรียน ในขั้นนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 15 นาที โดยครูจะเป็นผู้สอนโดยตรง สิ่งที่จะสอนในขั้นนี้ ประกอบด้วย วิธีการเรียนในชั้นเรียน แบบแผนการประพันธ์ ตัวอย่างยุทธวิธีการอ่านที่ประสบความสำเร็จการแนะนำผู้เขียน และการแนะนำหนังสือต่าง ๆ ด้วยวิธีการเล่าเรื่องจากหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่ได้อ่านมา

2. ขั้นเลือกอ่านด้วยตนเอง ในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนเลือกหนังสือไปอ่านเองอย่างเงียบ ๆ

3. ขั้นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ในขั้นนี้นักเรียนจะเขียนบันทึกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในสมุด และส่งสมุดให้ครูเพื่อให้ครูดูพัฒนาการในการอ่าน และครูจะเขียนตอบกลับมาในสมุดเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดและเข้าใจสิ่งที่อ่านมากขึ้น สิ่งที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นในสมุดอาจจะถูกนำมาเป็นหัวข้อในการสอนบทเรียนสั้น

เรทเซล และคูเทอร์ (Reutzel and Cooter, 1991) ได้ปรับขั้นตอนการสอนของแอทเวล โดยกำหนดไว้ 5 ขั้น คือ

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing Time) (5 – 10 นาที) ในขั้นนี้ครูและนักเรียนจะเสนอวรรณกรรมสำหรับเด็ก เช่น นิทานพื้นบ้าน เรื่องสั้น นวนิยาย บทร้อยกรอง โดยอาจจะเสนอด้วยวิธีการเล่าเรื่องหนังสือ เล่านิทาน หรืออ่านหนังสือให้ฟัง เพื่อเป็นการจุดความสนใจในการอ่านและนำไปสู่การอ่านโดยอิสระในขั้นต่อไป

2. ขั้นสอนบทเรียน (Minilesson) (5 – 10 นาที) ในขั้นนี้ครูจะสอนบทเรียนสั้นเกี่ยวกับทักษะในการอ่าน เช่น การอ่านในใจและจับใจความของเรื่อง การอ่านพิจารณาโครงเรื่อง การเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง และการทำโครงสร้างของเรื่องหรือจะสอนบทเรียนสั้นเกี่ยวกับยุทธวิธีอ่านหรือ การเตรียมตัวเพื่อการอ่านหนังสือเล่มใหม่ นอกจากนั้นแล้วครูอาจนำหนังสือเรียนที่หลักสูตรกำหนดให้อ่านมาสอนในขั้นนี้ได้โดยที่ไม่เน้นการทำแบบฝึกหัดจากหนังสือเรียน

3. ขั้นสำรวจสถานการณ์การทำกิจกรรมของนักเรียน (State of the class) (5 นาที) ในขั้นนี้ครูจะสำรวจสถานการณ์การทำกิจกรรมการอ่านของนักเรียนจากแผนภูมิบันทึกกิจกรรมการอ่านของนักเรียนแต่ละคนอย่างรวดเร็ว และถ้าพบว่านักเรียนของตนทำกิจกรรมบางกิจกรรมหลายครั้งโดยไม่เปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่น เช่น อ่านหนังสือที่เลือกอ่านด้วยตนเอง แล้วเขียน

บันทึกแสดงความคิดเห็นทุกวัน โดยไม่เปลี่ยนไปทำกิจกรรมอภิปรายกลุ่มหรือกิจกรรมอื่น ๆ ครูจะให้นักเรียนมาพบและให้คำปรึกษาแนะนำต่อไป

4. **ขั้นเลือกอ่านด้วยตนเองและการตอบสนอง (Self – Selected Reading and Response) (35 – 45 นาที)** ขั้นนี้จัดเป็นหัวใจของการเรียนด้วยวิธีนี้ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการเรียน 3 กิจกรรม คือ การเลือกอ่านด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่ม และการพบครูเป็นรายบุคคล

5. **ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing time) (5 นาที)** ในขั้นนี้ครูและนักเรียนจะมาอภิปรายร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ปฏิบัติไปในวันนั้น เช่น นักเรียนเสนอความก้าวหน้าในการอ่านของตน หนังสือที่ตนได้อ่าน การวางแผนจะนำเรื่องทีอ่านไปวาดภาพหรือไปเขียนเรื่องใหม่ ในบางครั้งครูอาจให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ครูพบจากการอภิปรายกลุ่มย่อยหรือจากการปรึกษาการอ่านเป็นรายบุคคล

4.4 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการของคอมส์

คอมส์ (Combs, 1996) ได้อธิบายถึง กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการว่ามีพื้นฐานมาจากองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ เวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน การเลือกอ่านหนังสือ การตอบสนองต่อหนังสือที่อ่าน สังคมของการอ่าน และการดำเนินตามโครงสร้างของกระบวนการ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

เวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการนี้จะมีการกำหนดเวลาในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงของการอ่านในใจนั้นจะจัดเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการอ่าน การอ่านแบบอิสระนั้นจะไม่มีโครงสร้างรูปแบบขึ้นใหม่ ซึ่งในการปฏิบัติการอ่านนี้ การอ่านแบบอิสระนั้นถือเป็นโปรแกรมการอ่านที่เป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติการอ่าน เมื่อมีการกำหนดเวลาในการอ่านแบบอิสระ เด็กจะได้ไม่ต้องรีบร้อนอ่านและอ่านวิธีใดก็ได้เหมือนผู้ใหญ่ จะมีเวลาสำหรับให้ได้เลือกหนังสือมากอย่างเพียงพอ

การเลือกอ่านหนังสือ ผู้ที่สนับสนุนการปฏิบัติการอ่านจะต้องทราบถึงบทบาทของแรงดึงดูดในการอ่านซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความหมายของแต่ละคน การเรียนรู้ที่จะเลือกอ่านหนังสือที่ดีนั้นต้องอาศัยการฝึกฝนและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ การเลือกอ่านหนังสือจะเป็นสิ่งที่คอยเชื่อมระหว่างเด็กกับครู เด็กจะต้องรู้ว่าตนเองชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับอะไร ครูก็ต้องรู้ว่านักเรียนสนใจอ่านอะไร และสามารถจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพและให้โอกาสแนะนำให้พวกเขาได้ มีประสบการณ์ที่กว้างขึ้น

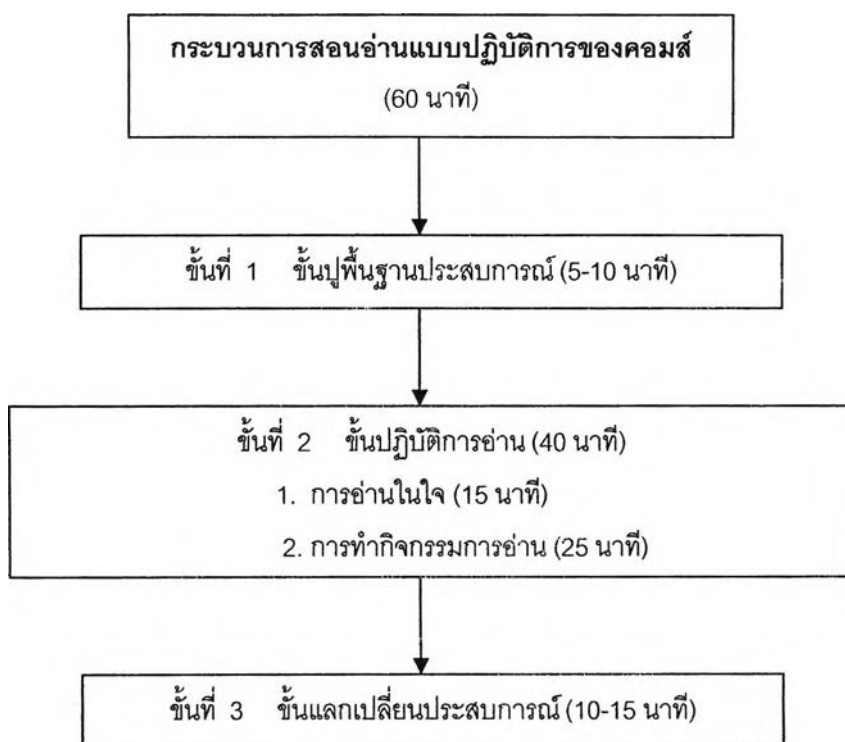
การตอบสนองต่อหนังสือที่อ่าน กระบวนการอ่านแบบปฏิบัติการนี้จะกระตุ้นให้ผู้อ่านได้สำรวจและขยายให้มีการตอบสนองต่อหนังสือต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านแบบอิสระ ในทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เราต้องตระหนักถึงการตอบสนองต่อหนังสือที่อ่านของบุคคลที่สนับสนุนให้ผู้อ่านได้มีประสบการณ์ต่อหนังสือต่าง ๆ การตอบสนองนี้ต้องมาจากผู้อ่าน แรงขับภายนอกต่าง ๆ จะไม่บังคับให้เกิดการตอบสนองของแต่ละบุคคลได้

สังคมของการอ่าน ในกระบวนการอ่านแบบปฏิบัติการนี้ เด็กจะได้สอนสิ่งที่ตนเองรู้ให้แก่กัน การมีปฏิสัมพันธ์จะมีผลต่อการเรียนรู้ การนั่งคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างการทำงานถือเป็นการให้โอกาสเด็กในการเรียนรู้ทั้งจากของตนเองและระหว่างกลุ่ม ครูจะเป็นแบบอย่างในการแสดงมารยาทในการฟังและเคารพความคิดของผู้อื่น ในห้องเรียนจะสร้างความรู้สึกที่ว่าทุกคนในห้องเป็นเหมือนครูและผู้เรียนที่จะได้แบ่งปันความรู้ให้แก่กัน เรื่องเฉพาะที่ตนเองรู้นั้นส่วนมากจะเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือเรียนรู้จากการสังเกต และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การปฏิบัติการอ่านนี้จะทำให้เด็กกลายเป็นครูที่สอนกันและกัน

การดำเนินตามโครงสร้างของกระบวนการ กระบวนการอ่านแบบปฏิบัติการนี้จะต้องมีจัดการและการวางแผนที่ดี บทบาทของครูคือเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวกสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมซึ่งจะทำให้เกิดการอ่านแบบอิสระ กระบวนการแบบปฏิบัติการนี้จะเริ่มจากการทำงานเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งกลุ่มก่อน แล้วจึงกลับไปแบ่งประสบการณ์กัน ครูจะจัดให้มีโครงสร้างแบบกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย โดยจะมีการเพิ่มตารางการควบคุมและประเมินกระบวนการอ่านเป็นรายบุคคลเข้าไปด้วย

คอมส์ (Combs, 1996) เสนอกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 ขั้นปูพื้นฐานประสบการณ์ (ร้อยละ 10 – 15 ของเวลาเรียน)
 - ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการอ่าน (ร้อยละ 70 ของเวลาเรียน)
 - 1. การอ่านในใจ (ร้อยละ 30 ของเวลาเรียน)
 - 2. การทำกิจกรรมการอ่าน (ร้อยละ 40 ของเวลาเรียน)
 - ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ร้อยละ 15 – 20 ของเวลาเรียน)
- ซึ่งขั้นตอนการสอนของคอมส์ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 4 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการของคอมส์

หมายเหตุ เวลาในการจัดกิจกรรมนั้นคิดเวลาตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการของคอมส์ โดยเทียบกับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมจริง คือ 1 ชั่วโมง

รายละเอียดของขั้นตอนต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นปูพื้นฐานประสบการณ์ (5-10 นาที) ในขั้นนี้ครูจะจัดกิจกรรมสั้น ๆ เพื่อดึงความสนใจของนักเรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้และสนใจการอ่านในขั้นต่อไป ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การเล่านิทานหรืออ่านหนังสือให้ฟัง การแนะนำหนังสือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ วิธีการอ่าน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการอ่าน (40 นาที) ในขั้นนี้ครูจะแบ่งเวลาออกเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงแรกเป็นการอ่านในใจ ขั้นนี้ครูจะมีหนังสือมาแนะนำแล้วให้นักเรียนได้เลือกอ่านตามความสนใจ โดยนักเรียนจะอ่านหนังสือในใจโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที ส่วนในช่วงที่สอง คือ ช่วงที่นักเรียนจะทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือหรือบทอ่านที่ได้อ่านไป โดยใช้เวลาประมาณ 25 นาที โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นในช่วงนี้เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การตอบคำถาม การแสดงบทบาทสมมติ การวาดภาพ การเล่นเกม การแข่งขัน การสร้างสรรค์ผลงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (10-15 นาที) ในขั้นนี้ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกิจกรรมที่ทำไปแล้วในวันนี้ เช่น ประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน เมื่ออภิปรายร่วมกันแล้วครูจะให้นักเรียนเขียนบันทึกการอ่าน ซึ่งในช่วงนี้ครูให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะกับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านด้วย นอกจากนี้ ในบางครั้งของกิจกรรมในขั้นนี้อาจมีการวางแผนการเรียนในวันต่อไปด้วย เช่น ให้นักเรียนเตรียมหนังสือเล่มโปรดของตนเองมาเล่าให้เพื่อนฟัง

4.5 กลวิธีที่ใช้ในกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

จากการศึกษากลวิธีที่ใช้ในการสอนอ่านแบบปฏิบัติการจากอินเทอร์เน็ต มีผู้เสนอกลวิธีการสอนอ่านแบบปฏิบัติการไว้ ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง

การอ่านออกเสียงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดสำหรับความสำเร็จในการสอนอ่านและยังมีส่วนช่วยในการปรับปรุงแก้ไขทักษะการฟัง การสะกดคำ อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการอ่านเพื่อจับใจความส่วนสำคัญ และการอ่านออกเสียงยังมีผลกระทบทางบวกต่อทัศนคติในการอ่านของนักเรียน การอ่านออกเสียงยังเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพด้านหนึ่งในการส่งเสริมความสนุกสนานและความเข้าใจอย่างซาบซึ้งในการเรียนวรรณคดี อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนสามารถสังเกตเห็นกระบวนการเขียนของผู้ประพันธ์เพื่อที่จะได้เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนได้ใช้การตัดสินใจเลือกในสิ่งที่คล้ายกับสำหรับตัวเอง

2. การอ่านแบบได้รับการแนะนำ

การอ่านแบบนี้เกิดขึ้นเมื่อครูและกลุ่มนักเรียนมาพบกัน เพื่อคิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน การอ่านปากเปล่าอาจจะเป็นการเน้นเนื้อหาแบบบรรยายที่สนับสนุนความคิด หรือความพอใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องใช้เวลาในการอภิปรายเพื่อที่จะได้เกิดความเข้าใจและสนุกสนานกับภาษาของวรรณคดีซึ่งการอภิปรายนี้เป็นช่วงที่สำคัญอย่างยิ่ง การอ่านแบบได้รับการแนะนำทางนี้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแก่นของเรื่อง รูปแบบ ความคิดที่แตกต่าง ทำให้เข้าใจในการคิดระดับที่สูงขึ้น และการอ่านแบบนี้ทำให้ผู้สอนทราบถึงความสามารถ ความสนใจ และประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคน และยังทำให้ผู้สอนยอมรับบทบาทของการสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่าจะสั่งหรือชี้แนะการเรียนรู้

3. การอ่านแบบแลกเปลี่ยนกัน

การอ่านแบบแลกเปลี่ยนกันเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนหรือกลุ่มของผู้เรียนอ่านและสังเกตผู้เชี่ยวชาญ (ปกติจะเป็นผู้สอน) อ่านบทอ่านนั้นด้วยความคล่องแคล่วพร้อมกับแสดง

ทำทาง และกระตุ้นให้นักเรียนอ่านไปด้วยกัน ซึ่งสถานการณ์การอ่านแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ควรจะเป็นการอ่านเรื่องทั่ว ๆ ไปที่ผ่อนคลาย เน้นความสนุกสนาน และความชื่นชมยินดี หลังจากนั้นจึงเปิดโอกาสนักเรียนมีโอกาสอ่านอย่างเป็นอิสระ โดยเนื้อหาที่นำมาอ่านนั้นอาจเป็นรูปแบบของหนังสือเล่มใหญ่ บทร้อยกรองสั้น ๆ หรือหนังสือเฉพาะบุคคล

4. การอ่านในใจแบบยั่งยืน (SSR)

การอ่านแบบนี้เป็นการอ่านในใจที่ไม่ถูกรบกวน นักเรียนจะเป็นผู้เลือกเนื้อหาที่จะอ่านเองแบบอิสระ หรืออาจจะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนก็ได้ ซึ่งจะเป็นการตกลงกันระหว่างครูกับนักเรียนว่าการอ่านในใจแบบยั่งยืนนั้นจะเกิดขึ้นในขั้นตอนไหนของแต่ละวัน ๆ ละ 20 – 30 นาที หลักสำคัญสำหรับการอ่านในใจแบบยั่งยืน จะต้องไม่มีการรบกวน ชัดแจ้งหะ ผู้อ่านไม่มีการแลกเปลี่ยนหนังสือขณะอ่านทุกคนรวมทั้งครูด้วยต้องอ่าน และครูจะนั่งตรงไหนก็ได้แต่ต้องไม่รบกวนผู้อ่าน

5. การอ่านอย่างเป็นอิสระ (ไม่พึ่งพาใคร)

การอ่านหนังสือที่นักเรียนเป็นผู้เลือกด้วยตนเองแต่ต้องอยู่ภายในแก่นของเรื่อง โดยนักเรียนอ่านในระดับของตนเองโดยไม่ต้องสนใจกับความก้าวหน้าของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้นักเรียนเริ่มรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมเวลาว่างที่น่าสนุก ทำให้เกิดความพอใจการอ่านอย่างเป็นอิสระและเป็น การจุดประกายความสนใจในการประพันธ์ หรือรูปแบบที่เฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนเอง

6. การศึกษารูปแบบและผู้ประพันธ์

เป็นการศึกษา “วรรณคดี” (Literature) รวมถึงหัวข้อบทเรียนเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสิ่งที่อ่านและสิ่งที่ศึกษา รวมถึงรูปแบบของงานเขียน (Genre) ที่แตกต่าง ผู้แต่ง และส่วนประกอบของผลงานด้านการประพันธ์ ในแต่ละหน่วยที่เป็นแก่นของเรื่องว่ามีลักษณะแนวคิดที่แตกต่างกันอย่างไร

อาจสรุปกลวิธีที่ใช้ในการอ่านแบบปฏิบัติการได้ว่าเป็นกลวิธีที่ให้นักเรียนได้เลือกอ่านได้อย่างอิสระ และมีความสนุกสนานในการอ่าน นอกจากนี้ยังได้ทราบรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

4.6 ข้อเสนอแนะในการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

นอกจากการดำเนินการสอนตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

แอทเวล (Atwell, 1987) ได้เสนอข้อปฏิบัติที่ควรปฏิบัติ ไว้ดังนี้

1. ไม่ควรมีการพูดคุยกันใน 10 นาทีแรกของการเลือกอ่านด้วยตนเอง

2. นักเรียนจะต้องอ่าน บันทึกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านหรือปรับปรุงบันทึก การอ่านให้ดียิ่งขึ้นในระหว่างการเรียน

3. ไม่อนุญาตให้พูดคุยกันในระหว่างการเรียน นอกจากในการประชุมกลุ่ม
4. เวลาของการเรียนไม่ใช่เวลาทำการบ้านหรือทำงานอื่น
5. เวลาที่ใช้อ่านและการบันทึกจากการอ่านจะต้องพัฒนาให้ดีขึ้นในการเรียนแต่ละครั้ง
6. ไม่อนุญาตให้เข้าห้องน้ำหรือพักดื่มในระหว่างเรียนนอกจากกรณีฉุกเฉิน
7. ไม่อนุญาตให้นักเรียนรบกวนหรือขัดจังหวะขณะที่มีการพบครูเป็นรายบุคคล

นอกจากนี้เรทเซลและคูเตอร์ (Reutzel and Cooter, 1991) ยังได้ให้ข้อเสนอแนะ 4 ข้อ เพื่อที่จะทำให้การสอนอ่านเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ

1. ไม่ควรมีการพูดคุยกันใน 10 นาทีแรกของการเลือกอ่านด้วยตนเอง
2. บรรยากาศในห้องเรียนและกิจกรรมในแต่ละวัน ต้องช่วยกระตุ้นการอ่านเช่นเดียวกับ กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียนในการสอนภาษาด้านอื่น เช่น การเขียน การพูด และการฟัง กำหนดการในห้องเรียนจะต้องเชิญชวนให้ผู้เรียนได้เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน ไม่ใช่การทำแบบฝึกหัดอย่างเจียบ ๆ
3. ครูจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่างคือ ครู ต้องอ่าน เพื่อจะได้ทราบเรื่องที่อ่าน
4. จะต้องเปิดโอกาสให้มีการสาธิตวิธีการอ่าน การแลกเปลี่ยน กระบวนการอ่าน หรือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการอ่าน การแสดงความคิดเห็นต่อหนังสือที่อ่านและการประเมิน ความก้าวหน้าในการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน

ลามอน (Lamont, 1992) ได้เสนอแนะหัวข้อที่ควรนำมาสอนในชั้นสอนบทเรียนสั้นไว้ ดังนี้

1. เจตคติต่อหนังสือ โดยกล่าวถึง การรวบรวมหนังสือ การยืมหนังสืออ่าน ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือ และเวลาที่ใช้ในการอ่าน
2. การเลือกหนังสือ โดยกล่าวถึงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ลักษณะเด่นของหนังสือ การเลือกหนังสือประเภทต่าง ๆ
3. สมุดบันทึกการอ่านหนังสือ โดยอธิบายวิธีการบันทึกแสดงความคิดเห็นต่อการอ่านที่ เน้นการวิพากษ์ การทำนาย ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อเรื่องราวนั้น ๆ โดยเขียนแสดงความคิดเห็น เช่น

ฉันแปลกใจ.....

ฉันคิดว่า

ฉันปรารถนา

ฉันชอบ

ฉันไม่เข้าใจ

ถ้าฉันเป็นคนเขียน

ข้อความนี้เดือนฉันว่า

ฉันทำนายว่า

ฉันสงสัย.....

4. การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ โดยกล่าวถึงวิธีการอภิปรายว่า ทำอย่างไร จะอภิปรายในประเด็นใดบ้าง ผลจากการอภิปรายจะนำไปเสนอต่อผู้อ่านคนอื่น ๆ ได้อย่างไร

5. การพิจารณาองค์ประกอบของเรื่อง โดยกล่าวถึงวิธีการพิจารณาการจัดองค์ประกอบของเรื่อง แก่นคิดของเรื่อง ลักษณะตัวละครในเรื่อง

6. ผู้เขียนหรือผู้แต่ง โดยกล่าวถึงผู้เขียนที่ควรรู้จัก ประวัติผู้เขียน ผลงานของผู้เขียน ให้นักเรียนศึกษางานของผู้เขียนที่นักเรียนชอบ

7. บทร้อยกรอง โดยนำบทร้อยกรองที่ไพเราะ มีความหมายดีมาอ่านให้ฟัง ให้นักเรียนอ่าน และพิจารณาในเรื่องของความหมาย การใช้ภาษา เป็นต้น

8. ยุทธวิธีในการอ่าน โดยกล่าวถึงยุทธวิธีในการอ่าน เช่น การตั้งคำถาม การคาดการณ์ การลงความเห็น การสรุปข้อคิดที่ได้รับ

9. การจัดนิทรรศการหนังสือ โดยกล่าวถึงประโยชน์ในการจัดนิทรรศการหนังสือ วิธีการจัดและกิจกรรมที่ควรจัดขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการณ์จะเป็นกระบวนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาแรงจูงใจในการอ่าน ความสนใจในการอ่าน เจตคติที่ดีต่อการอ่าน และความสามารถในการอ่านของนักเรียนได้วิธีหนึ่ง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน คือ ประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านจากที่บ้าน

ประสบการณ์การส่งเสริมการอ่านจากทางโรงเรียน ลักษณะการซื้อวารสาร นิตยสารอ่านในบ้าน ลักษณะการซื้อหนังสือพิมพ์อ่านในบ้าน และระดับการศึกษาของบิดา โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ

ภัทรินทร์ วิศิษฎ์ศักดิ์ (2539) ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และครูบรรณารักษ์ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 60 คน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 370 คน และนักเรียนจากโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 370 คน ผลการวิจัยที่สำคัญ พบว่า นักเรียนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนจากโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ แต่ผลการวิจัยนี้ยังไม่อาจสรุปได้อย่างแน่นอนว่า การเข้าร่วมโครงการจะทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน อาจเป็น ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านอยู่แล้วเดิมก่อนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ หรืออาจเป็นอิทธิพลของสื่อมวลชนหรือครอบครัวในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านก็ได้

เกสรสุรางค์ สักกะบุชา (2540) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยผู้วิจัยได้ทดลองใช้เทคนิคแม่แบบวีดิทัศน์ เพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ

วิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2540) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเล่าเรื่อง และความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเข้าใจในการอ่านหลังการอ่านไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม มีความสามารถในการเล่าเรื่องสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีความสนใจในการอ่านหลังการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม เฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านระดับปานกลางและต่ำ นักเรียนกลุ่มทดลองระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเข้าใจในการอ่านหลังการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม มีความสามารถใน

การเล่าเรื่องสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีความสนใจในการอ่านหนังสือหลังการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านปานกลางและต่ำ

เครทเซลและฮูชัน (Kletzein and Hushion, 1992) ได้สอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ แล้ววัดเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนเกรด 9 และเกรด 10 ที่เรียนอ่อนจำนวน 26 คน โดยใช้เวลาในการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตลอดปีการศึกษา พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านมากขึ้น และความสามารถในการอ่านของนักเรียนก็สูงขึ้นด้วย

โรเบิร์ต (Roberts, 1993) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเปลี่ยนแปลงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน และการเห็นคุณค่าของตนเอง (self-esteem) ของนักเรียนที่เรียนอ่อนในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 80 คน ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ โดยแบ่งเป็น กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 42 นาที เป็นเวลา 1 ปีการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการทางการอ่านสูงกว่าและเจตคติที่ดีต่อการอ่านมากขึ้น

เกรีย (Greer, 1994) ได้ศึกษาเรื่องผลของการกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการต่อการพัฒนาเจตคติในการอ่าน โดยศึกษากับนักเรียนเกรด 5 จำนวน 23 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 11 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองซึ่งครูสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการชอบเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านมากขึ้น

เฮวิทและคณะ (Hewitt and Others, 1996) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนานักเรียนที่มีทักษะการอ่านระดับต่ำด้วยกระบวนการอ่านแบบปฏิบัติการ โดยศึกษากับนักเรียนเกรด 1 เกรด 2 และเกรด 3 ที่มีทักษะการอ่านระดับต่ำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นและเจตคติต่อการอ่านดีขึ้น